

A photograph of a butterfly with orange and black wings perched on a cluster of small pink flowers. The scene is set in a lush green field with tall grass and other plants. The text is overlaid on the image in white boxes.

Kohut Erzsébet – Jakab Eleonóra – Kolozsvári István

**TERMÉSZETVÉDELMI TÖRVÉNYEK,
TERMÉSZETVÉDELMI SZABÁLYOZÁS
UKRAJNÁBAN**

Beregszász – 2025

Kohut Erzsébet – Jakab Eleonóra – Kolozsvári István

TERMÉSZETVÉDELMI TÖRVÉNYEK,
TERMÉSZETVÉDELMI SZABÁLYOZÁS UKRAJNÁBAN

Oktatási segédlet, kézikönyv

Kohut Erzsébet – Jakab Eleonóra – Kolozsvári István

**TERMÉSZETVÉDELMI TÖRVÉNYEK,
TERMÉSZETVÉDELMI SZABÁLYOZÁS UKRAJNÁBAN**

Oktatási segédlet, kézikönyv

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Beregszász
2025

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Fodor István Természettudományi Kutatóközpontjának, valamint Biológia és Kémia Tanszékének oktatási kiadványa közli Ukrainának a Környezetvédelemről, a Természetvédelmi alapról és a Vörös Könyvről szóló törvények magyar nyelvű fordítását. Elsősorban a felsőoktatásban tanuló biológia és természettudomány szakos BSc és MSc szintű képzésben résztvevő hallgatók számára javasoljuk. Segítséget nyújt magyar nyelven eligazodni a környezetvédelemmel és a természetvédelemmel kapcsolatos ukrainai jogi szabályozások vonatkozásában, illetve eligazítást ad ezen területek országos szintű működtetéséről. Természetvédelem, ökológia, botanika, zoológia és kutatómódszertannal kapcsolatos tantárgyak tekintetében ajánljuk.

Az oktatási folyamatban történő felhasználását jóváhagyta

a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Biológia és Kémia Tanszéke
(2024. augusztus 12., 1. számú jegyzőkönyv).

Megjelentetésre javasolta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Felsőoktatási Minőségbiztosítási Tanácsa
(2024. augusztus 26., 22. számú jegyzőkönyv).

Elektronikus formában (PDF-fájlformátumban) történő kiadásra javasolta
a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2024. augusztus 27., 7. számú jegyzőkönyv).

Kiadásra előkészítette a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege,
Biológia és Kémia Tanszéke, valamint Fodor István Természettudományi Kutatóközpontja.

Szerzők:

Kohut Erzsébet, Jakab Eleonóra és Kolozsvári István

Szakmailag lektorálta:

Dr. Voloscsuk Miklós CSc, a biológiai tudományok kandidátusa,

a Kárpáti Bioszféra Rezervátum Botanikai Laboratóriumának vezetője (Rahó, Ukrajna)

Dr. Pólin Irén CSc, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, docens,

a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Biológia és Kémia Tanszékének docense
(Beregszász, Ukrajna)

Dr. Hadnagy István PhD, docens, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Biológia és Kémia Tanszékének docense (Beregszász, Ukrajna)

Műszaki szerkesztés: *Dobos Sándor, Kolozsvári István és Szenyó Anasztázia*

Előkészítés elektronikus formában (PDF-fájlformátumban) történő kiadásra: *Szenyó Anasztázia*

Korrektúra: *Gricza-Varcaba Ildikó*

Borítóterv: *Kolozsvári István és Tóth Vivien*

ETO-besorolás: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A kiadásért felel:

Dobos Sándor (a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlegének vezetője)

Az oktatási segédlet, kézikönyv tartalmáért és hitelességéért a szerzők viselik a felelősséget.

Kiadó: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (cím: 90 202, Beregszász, Kossuth tér 6. E-mail: foiskola@kmf.uz.ua; kiado@kmf.uz.ua)

ISBN 978-617-8143-45-9 (PDF)

© Kohut Erzsébet, Jakab Eleonóra, Kolozsvári István, 2025

© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2025

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	11
Ukrajna környezetvédelmi törvénye	13
I. fejezet. Általános rendelkezések.....	13
1. cikk. A környezetvédelmi jogszabályok célja	13
2. cikk. Ukrajna környezetvédelemre vonatkozó jogszabályai.....	14
3. cikk. A környezetvédelem alapelvei.....	14
4. cikk. A természeti erőforrások tulajdonjoga	15
5. cikk. A természeti környezet jogi védelmének tárgyai	15
6. cikk. Állami cél- és egyéb környezetvédelmi programok.....	16
7. cikk. Oktatás és nevelés a környezetvédelem területén	16
8. cikk. Tudományos kutatás	17
II. fejezet. Az állampolgárok környezetvédelmi jogai és kötelezettségei.....	18
9. cikk. Ukrajna állampolgárainak környezetvédelmi jogai	18
10. cikk. Az állampolgárok környezetvédelmi jogainak garanciái.....	19
11. cikk. Az ukrán állampolgárok jogainak védelme a környezetvédelem területén	19
12. cikk. Az állampolgárok felelőssége a környezetvédelem területén	20
III. fejezet. A tanácsok jogköre a környezetvédelem területén... 21	21
13. cikk. Ukrajna Legfelső Tanácsának hatásköre a környezetvédelem szabályozása területén.....	21
14. cikk. A Krimi Autonóm Köztársaság Legfelső Tanácsának hatásköre..	21
15. cikk. A helyi tanácsok jogköre a környezetvédelem területén.....	22
IV. fejezet. A környezetvédelem területén működő irányító hatóságok hatásköre.....	24
16. cikk. Irányítás a környezetvédelem területén.....	24
17. cikk. Ukrajna Miniszteri Kabinetének hatásköre a környezetvédelem területén	25
18. cikk. A Krimi Autonóm Köztársaság Minisztertanácsának hatásköre a környezetvédelem területén	25
19. cikk. A községi, nagyközségi, városi tanácsok végrehajtó szerveinek hatásköre a környezetvédelem területén.....	27
20. cikk. A környezetvédelem területén az állami politika kialakítását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének hatásköre a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása terén.....	28

20 ¹ . cikk. A környezetvédelem területén az állami politika megvalósítását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének hatásköre a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása terén	30
20 ² . cikk. A környezetvédelem területén az állami felügyeletre (ellenőrzésre) vonatkozó állami politika végrehajtását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének hatásköre a természeti erőforrások észszerű felhasználása, újratermelése és védelme a környezetvédelem területén	30
20 ³ . cikk. A Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemmel foglalkozó végrehajtó szervének hatásköre a környezetvédelem területén	36
20 ⁴ . cikk. A megyei, Kijevi és Szevasztopoli Városi Állami Közigazgatási Hivatalok hatásköre a környezetvédelem területén.....	37
21. cikk. A környezetvédelem területén tevékenykedő társadalmi szervezetek hatáskörei.....	38
V. fejezet. Megfigyelés, előrejelzés, számvitel és tájékoztatás a környezetvédelem területén	40
22. cikk. A természet megfigyelése	40
23. cikk. A természeti erőforrások kataszterei	40
24. cikk. A környezet állapotát hátrányosan befolyásoló objektumok állami nyilvántartása.....	41
25. cikk. Információ a környezet állapotáról	41
25 ¹ . cikk. Ökológiai információs támogatás.....	42
VI. fejezet. Szabályozás a környezetvédelem területén.....	44
31. cikk. A szabályozás feladata a környezetvédelem területén.....	44
33. cikk. Környezetvédelmi szabványok	44
VII. fejezet. Ellenőrzés és felügyelet a környezetvédelem területén.....	45
34. cikk. Az ellenőrzés feladatai a környezetvédelem területén.....	45
35. cikk. Állami ellenőrzés a környezetvédelem területén.....	45
36. cikk. Társadalmi ellenőrzés a környezetvédelem területén	46
VIII. fejezet. A természeti erőforrások felhasználásának szabályozása	47
38. cikk. A természeti erőforrások általános és speciális felhasználása.....	47
39. cikk. Nemzeti és helyi jelentőségű természeti erőforrások.....	47
40. cikk. A természeti erőforrások felhasználására vonatkozó környezetvédelmi követelmények betartása.....	48

IX. fejezet. A környezetvédelem biztosítását szolgáló gazdasági mechanizmus	50
41. cikk. Gazdasági intézkedések a környezetvédelem biztosítására.....	50
42. cikk. A környezetvédelmi intézkedések finanszírozása	50
43. cikk. A természeti erőforrások felhasználásának határértékei	51
44. cikk. Szennyezőanyag-kibocsátási határértékek	51
46. cikk. A környezetvédelmi adó felosztása.....	51
47. cikk. Környezetvédelmi alapok.....	52
48. cikk. Ösztönző rendelkezések a környezetvédelem rendszerében.....	53
49. cikk. Környezetvédelmi biztosítás és környezetvédelmi audit	54
X. fejezet. Intézkedések a környezeti biztonság megvalósítására	55
50. cikk. Környezeti biztonság	55
51. cikk. Vállalatok, építmények és egyéb létesítmények elhelyezésére, tervezésére, építésére, átépítésére, üzembe helyezésére és üzemeltetésére vonatkozó környezetvédelmi követelmények	55
52. cikk. Környezetvédelem növényvédő szerek, műtrágyák, olaj- és kőolajtermékek, mérgező vegyszerek és egyéb készítmények alkalmazása mellett.....	56
53. cikk. A természet védelme az ellenőrizetlen és káros biológiai hatásoktól	57
54. cikk. A környezet védelme a fizikai tényezők akusztikus, elektromágneses, ionizáló és egyéb káros hatásaitól, radioaktív szennyeződésektől	58
55. cikk. A környezet védelme a hulladékszennyezéstől	58
56. cikk. Járművek és egyéb mobil tárgyak, berendezések környezetbiztonsága.....	59
57. cikk. Környezetbiztonsági követelmények betartása tudományos kutatások, felfedezések, találmányok megvalósítása, új berendezések, importált berendezések, technológiák és rendszerek alkalmazása során	60
58. cikk. A katonai, védelmi létesítményekhez és katonai tevékenységekhez támasztott környezetbiztonsági követelmények	60
59. cikk. A települések elhelyezkedésével és fejlesztésével szemben támasztott környezetvédelmi követelmények	61
XI. fejezet. Kiemelt védelem alatt álló természeti területek és objektumok.....	62
60. cikk. A kiemelt védelem alatt álló természeti területek és objektumok rendszere	62

61. cikk. Ukrajna Természetvédelmi Alapja	62
62. cikk. Üdülő- és gyógyászati-egészségügyi övezetek	63
63. cikk. Rekreációs területek	63
64. cikk. Ritka és veszélyeztetett állat- és növényfajok védelme	64
XII. fejezet. Környezetvédelmi vészhelyzetek.....	65
65. cikk. A környezetvédelmi vészhelyzetek zónái	65
66. cikk. Balesetek megelőzése és a káros környezeti következmények felszámolása	66
XIII. fejezet. Vitás kérdések rendezése a környezetvédelem területén.....	67
67. cikk. Vitás kérdések rendezése a környezetvédelem területén.....	67
XIV. fejezet. Felelősség a környezetvédelmi jogszabályok megsértéséért.....	68
68. cikk. Felelősség a környezetvédelmi jogszabályok megsértéséért	68
69. cikk. A polgári jogi felelősség alkalmazásának jellemzői	70
70. cikk. Környezetvédelmi jogsértések és bűncselekmények közigazgatási és büntetőjogi felelőssége	71
XV. fejezet. Ukrajna nemzetközi kapcsolatai a környezetvédelem területén.....	72
71. cikk. Ukrajna részvétele a nemzetközi együttműködésben a környezetvédelem területén.....	72
72. cikk. Külföldi és hontalan személyek, külföldi jogi személyek kötelezettsége Ukrajna környezetvédelmi jogszabályainak betartására.....	72
Ukrajna Természetvédelmi Alapjáról szóló törvény.....	73
I. fejezet. Általános rendelkezések	73
1. cikk. Ukrajna jogszabályainak feladatai Ukrajna Természetvédelmi Alapjáról	73
2. cikk. Ukrajna jogszabályai a természetvédelmi alapról	73
3. cikk. Az ukrán természetvédelmi alap területeinek és objektumainak osztályozása.....	73
4. cikk. A természetvédelmi alap területén és tárgyaiban fennálló tulajdonformák.....	74
5. cikk. A természetvédelmi alap területei és objektumai működésének jogi alapjai	75
6. cikk. Különleges ökológiai, tudományos, esztétikai, gazdasági, valamint történelmi és kulturális értéket képviselő területek és objektumok védelme	76

7. cikk. A természetvédelmi alap földterületei.....	76
8. cikk. A természetvédelmi alap területei és objektumai megóvásának fő eszközei.....	77
9. cikk. A természetvédelmi alap területeinek és tárgyainak felhasználási módjai.....	78
9 ¹ . cikk. A természeti erőforrások speciális felhasználása a természet- védelmi alap területein és objektumain belül	78
10. cikk. Az állampolgárok jogai a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak védelméhez és használatához	80
II. fejezet. Irányítás a természetvédelmi alap megszervezése, védelme és felhasználása területén	82
11. cikk. Meghatalmazott államigazgatási szervek a természetvédelmi alap megszervezése, védelme és felhasználása terén	82
12. cikk. A természetvédelmi alap területeinek és objektumainak (létesítményeinek) igazgatása	82
13. cikk. Civil szervezetek részvétele a természetvédelmi alap terüle- teinek és objektumainak (létesítményeinek) kezelésében	83
III. fejezet. A természetvédelmi alap területeinek és objektumainak (létesítményeinek) rendje	84
14. cikk. A természetvédelmi alap területei és objektumai rendjének meghatározása	84
Természetvédelmi területek	85
15. cikk. A természetvédelmi területek státusza és feladatai.....	85
16. cikk. A természeti komplexumok és természetvédelmi objektumok védelmére vonatkozó követelmények	85
Bioszféra-rezervátumok	88
17. cikk. A bioszféra-rezervátumok státusza és feladatai	88
18. cikk. A terület szerkezete és a bioszféra-rezervátumok kezelésének jellemzői.....	88
19. cikk. A bioszféra-rezervátumok tevékenységének jellemzői	89
Nemzeti természeti parkok	90
20. cikk. A nemzeti parkok státusza és feladatai	90
21. cikk. A nemzeti parkok területi felépítése, valamint a természeti komplexumok és objektumok védelmének követelményei.....	90
22. cikk. Szabadidős tevékenységek a nemzeti parkok területén	92
Regionális tájparkok.....	93
23. cikk. A regionális tájparkok státusza és feladatai	93

24. cikk. A regionális tájparkok felépítése és természeti komplexumai, objektumai, védelmének követelményei	93
Rezervátumok	94
25. cikk. A rezervátumok státusza és feladata	94
26. cikk. A rezervátumok alapvető követelményei	94
A természeti emlékek	95
27. cikk. A természeti emlékek státusza és feladatai	95
28. cikk. A természeti emlékek védelmi szabályzatának alapvető követelményei.....	95
Védett kistájak	96
29. cikk. A védett kistájak státusza és feladatai	96
30. cikk. A védett kistáj védelmi szabályzatának alapvető követelményei.....	96
Botanikus kertek.....	97
31. cikk. A botanikus kertek státusza és feladatai	97
32. cikk. A botanikus kertek rendjének alapvető követelményei és azok területi szerkezete.....	97
Dendrológiai parkok	99
33. cikk. A dendrológiai parkok státusza és feladatai.....	99
34. cikk. A dendrológiai parkok rendjének alapvető követelményei.....	99
Állatparkok (állatkertek).....	100
35. cikk. Az állatkert státusza és feladatai.....	100
36. cikk. Az állatparkok rendjének alapvető követelményei és területi szerkezete.....	100
Kert- és parképítészeti emlékek	102
37. cikk. A kert- és parképítészeti emlékek státusza és feladatai.....	102
38. cikk. A kert- és parképítészeti emlékek védelmi rendjének alapvető követelményei.....	102
Törvény Ukrajna Vörös Könyvéről.....	104
3. cikk. Ukrajna Vörös Könyvének koncepciója	104
4. cikk. Ukrajna Vörös Könyvének tárgyai	104
IV. fejezet. Ukrajna Vörös Könyvének vezetése.....	105
12. cikk. Az Ukrajna Vörös Könyvében szereplő ritka és veszélyeztetett állat- és növényfajok állami nyilvántartása és az azokra vonatkozó információk	105
13. cikk. Az Ukrajna Vörös Könyvében szereplő állat- és növényfajok kategóriái	105
Felhasznált irodalom	107

ELŐSZÓ

1991-ben, Ukrajna függetlenné válását követően azonnal megszülettek a környezetvédelemre, természetvédelemre vonatkozó jogszabályok is. Ezek a jogszabályok jelentős számú törvényt, kormány- és miniszteri rendeletet tartalmaznak. A legfontosabbak: Ukrajna Alkotmánya, Ukrajna környezetvédelmi törvénye, Ukrajna Természetvédelmi Alapja, a Vörös Könyvről, a természetvédelmi területekről, A légkör védelméről, az állatvilágról, a hulladékokról szóló törvények, a Földkódex, az Erdőkódex, a Vízügyi Kódex stb.

A törvények közül a két meghatározó törvény az 1991-ben megszületett Ukrajna környezetvédelmi törvénye és Ukrajna Természetvédelmi Alapja törvény (1992), amelyek számos kiegészítéssel és módosítással máig hatályosak.

Mivel Ukrajnában a természetvédelem és a környezetvédelem definíciója nem különül el élesen egymástól, a fogalmak összemosódnak, ezt figyelembe véve kell értelmezni a jogszabályokat is. Ugyan ismert a természetvédelem (охорона природи) és környezetvédelem (охорона довкілля) fogalmak, de tartalmilag mind a kettő alatt ugyanazt – a környezetvédelmet – értik.

Az alábbiakban:

- **Ukrajna környezetvédelmi törvénye** – ЗАКОН УКРАЇНИ Про охорону навколишнього природного середовища (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 41, ст. 546) teljes egészében,
- **Ukrajna Természetvédelmi Alapja** – ЗАКОН УКРАЇНИ Про природно-заповідний фонд України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 34, ст. 502) és
- **Ukrajna Vörös Könyvéről** – ЗАКОН УКРАЇНИ Про Червону книгу України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 30, ст. 20) törvényeket részleteiben közöljük (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>).

A bemutatott törvények magyar nyelvű közlésével az volt a fő célunk, hogy segítsük a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Biológia és Kémia Tanszéken zajló oktatást a BSc és az MSc képzési szinten egyaránt, kiegészítsük a természetvédelemmel, környezetvédelemmel és ökológiával kapcsolatos tárgyak ismeretanyagát. Emellett hozzájáruljunk a környezetünk megóvásáért aktívan tevékenykedő személyek – tanárok, főállású és amatőr természetvédők, kutatók – sikeres munkájához.

UKRAJNA KÖRNYEZETVÉDELMI TÖRVÉNYE

A törvény Ukrajna Legfelső Tanácsának hivatalos közlönyében (ULTHK, 1991, № 41, 546. old.) jelent meg.

A **környezetvédelem**, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, az emberi élet környezeti biztonságának garantálása Ukrajna fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődésének szerves feltétele.

Ennek érdekében Ukrajna az ország területén megvalósítja azt a környezetvédelmi politikát, amely célja az élő és élettelen természet biztonságának megőrzése, a lakosság életének és egészségének védelme a környezetszennyezés okozta negatív hatásokkal szemben, a társadalom és a természet harmonikus kölcsönhatásának elérése, a természeti erőforrások védelme, észszerű használata és reprodukálása.

Jelen törvényben a jelen és a jövő nemzedékei érdekében meghatározzák a környezetvédelem megszervezésének jogi, gazdasági és társadalmi alapjait.

A törvény XV fejezetből áll, egyet – a VI. fejezetet – 2017-ben töröltek.

I. FEJEZET. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A nyolc cikkelyben megfogalmazzák a jogszabály célját, alapelveit, felsorolják a környezetvédelemre vonatkozó egyéb jogszabályokat, a tulajdonjogot, a környezetvédelmi jogot, az oktatást és nevelést, a kutatást, illetve az állami környezetvédelmi programokat.

1. cikk. A környezetvédelmi jogszabályok célja

A környezetvédelmi jogszabályok célja a természetvédelem területén fennálló kapcsolatok szabályozása, a természeti erőforrások felhasználása és reprodukciója, a környezet biztonságának biztosítása, a gazdasági és egyéb tevékenységek környezetre gyakorolt negatív hatásainak megelőzése és megszüntetése, a természeti erőforrások, a vadon élő állatok genetikai állományának, a tájak és egyéb természeti komplexumok, a történelmi és kulturális örökséghez kapcsolódó egyedi területek és természeti objektumok megőrzése.

2. cikk. Ukrajna környezetvédelemre vonatkozó jogszabályai

Ukrajnában a környezetvédelem terén fennálló viszonyokat a jelen törvény mellett a földtörvény, vízügyi, erdőre, altalajra vonatkozó jogszabályok, a levegő, növény- és állatvilág védelmével és felhasználásával kapcsolatos jogszabályok és egyéb speciális jogszabályok is szabályozzák.

3. cikk. A környezetvédelem alapelvei

A környezetvédelem alapelvei a következők:

- a) az ökológiai biztonság követelményének elsőbbsége, az ökológiai normák és a természeti erőforrások limitált felhasználásának kötelező betartása a gazdasági, igazgatási és egyéb tevékenység végrehajtása során;
- b) az emberi élet és egészség számára ökológiailag biztonságos környezet biztosítása;
- c) a környezet védelmét szolgáló intézkedések megelőző jellege;
- d) a termelés ökológizációja, a megújuló természeti erőforrások felhasználása és újratermelése, új technológiák széles körű alkalmazása;
- e) a természeti objektumok és komplexumok térbeli, valamint faji sokféleségének és integritásának megőrzése;
- f) a társadalom környezeti, gazdasági és társadalmi érdekeinek tudományosan megalapozott koordinációja, amely a környezet-, társadalom-, természet- és műszaki tudományok interdiszciplináris tudásának kombinációján alapul, valamint a környezet állapotának előrejelzésén;
- g) a környezetre irányuló hatások kötelező vizsgálata;
- h) nyilvánosság és demokrácia a döntéshozatal során, melyek megvalósítása befolyásolja a környezet állapotát, a lakosság ökológiai világképének kialakítását;
- i) a gazdasági és egyéb tevékenységek környezetre gyakorolt hatásának tudományosan megalapozott szabályozása;
- j) a természeti erőforrások általános felhasználásának díjmentessége és azok kiaknázása fizetés ellenében a gazdasági tevékenység során történő speciális felhasználás esetén;

- k) a környezetvédelmi jogszabályok megsértése által okozott károk megtérítése;
- l) a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználásával kapcsolatos kérdések kezelése, figyelembe véve a területek antropogén változásának mértékét és azon tényezők halmozódó hatását, amelyek negatívan befolyásolják az ökológiai helyzetet;
- m) az ösztönző intézkedések és felelősségvállalás egyesítése a környezetvédelem területén;
- n) a környezetvédelmi problémák megoldása széles körű államközi együttműködés segítségével;
- o) ökológiai adó, különleges vízhasználati járadék-díjának, erdészeti erőforrások felhasználási járadék-díjának, az altalaj használatáért kiszabott járadék díjának a megállapítása Ukrajna Adótörvénykönyve szerint;
- p) a stratégiai környezeti vizsgálat eredményeinek figyelembevétele.

4. cikk. A természeti erőforrások tulajdonjoga

Ukrajna természeti erőforrásai az ukrán nép tulajdonát képezik. Az ukrán nép nevében a tulajdonosi jogokat az állami hatóságok és a helyi önkormányzatok gyakorolják Ukrajna Alkotmánya, jelen törvény és Ukrajna egyéb törvényei által meghatározott kereteken belül. Ukrajna állampolgárainak joguk van Ukrajna természeti erőforrásait használni jelen és egyéb törvényekkel összhangban.

5. cikk. A természeti környezet jogi védelmének tárgyai

Ukrajna területén az állami védelem és a szabályozott használat a következőkre terjed ki: a természeti környezetre mint a természeti és természeti-társadalmi feltételek és folyamatok összességére, olyan természeti erőforrásokra, amelyek részt vesznek a gazdaság körforgásában, vagy pedig természeti erőforrásokra, amelyeket az adott időszakban nem használnak fel a gazdaságban (föld, altalaj, víz, levegő, erdő, növényzet, állatvilág), valamint tájakra és egyéb természeti komplexumokra.

Különleges állami védelem alatt állnak Ukrajna természetvédelmi alapját képező területei és objektumai, valamint Ukrajna hatályos jogszabályaival összhangban kijelölt egyéb területek és objektumok. Az emberek egészsége és élete is állami védelem alá esik a kedvezőtlen környezeti feltételek negatív hatásaival szemben.

6. cikk. Állami cél- és egyéb környezetvédelmi programok

Annak érdekében, hogy Ukrajna hatékony és céltudatos tevékenységet folytasson a környezet védelmét szolgáló intézkedések megszervezésére és összehangolására, a környezet biztonságának biztosítására, a természeti erőforrások észszerű felhasználására és reprodukciójára a jövőben állami célprogramokat, államközi, helyi programokat dolgoznak ki és fogadnak el.

Az állami célzott környezetvédelmi programok kidolgozásának eljárási rendjét Ukrajna Miniszteri Kabinete határozza meg.

A központi és helyi végrehajtó szervek, valamint a helyi önkormányzatok a környezetvédelmi programok kidolgozása során bevonják a nyilvánosságot ezek előkészítésébe a környezetvédelmi programok tervezetének közzétételével, hogy azokat tanulmányozhassák az állampolgárok, észrevételeket és javaslatokat tegyenek a javasolt projektekhez, közmeghallgatásokat bonyolítsanak le az adott programokkal kapcsolatban.

7. cikk. Oktatás és nevelés a környezetvédelem területén

A társadalom ökológiai kultúrájának fejlesztését és a szakemberek szakmai képzését általános, kötelező, átfogó környezetvédelmi oktatás és nevelés biztosítja, beleértve az óvodai intézményeket, az általános közép-fokú, szak- és felsőoktatást, továbbképzési és átképzési rendszert.

A környezetvédelmi ismeretek kötelező megszerzése követelmény minden olyan tisztségviselő számára, akinek tevékenysége a természeti erőforrások felhasználásával kapcsolatos, és a környezetre gyakorolt hatáshoz vezet.

A speciálisan kijelölt felsőoktatási és szakosodott oktatási intézmények a társadalmi igényeket figyelembe véve képeznek szakembereket a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználásának területén.

8. cikk. Tudományos kutatás

Ukrajnában a környezet és a természeti források rendszeres átfogó tudományos kutatása zajlik annak érdekében, hogy kidolgozzák ezek védelmének és észszerű felhasználásának, a környezetbiztonságnak a tudományos alapjait.

Ezen tanulmányok eredményeinek összehangolását és általánosítását Ukrajna Tudományos Akadémiája és a környezetvédelem területén az állami politikát végrehajtó központi végrehajtó szerv végzi.

II. FEJEZET. AZ ÁLLAMPOLGÁROK KÖRNYEZETVÉDELMI JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI

9. cikk. Ukrajna állampolgárainak környezetvédelmi jogai

Ukrajna minden állampolgárának joga van:

- a) az élete és egészsége szempontjából biztonságos környezetre;
- b) részt venni a környezetet károsan befolyásoló létesítmények elhelyezésére, építésére, rekonstrukciójára vonatkozó jogszabálytervezetek, pályázatok megtárgyalásában és az azokkal kapcsolatos javaslatléttelekben, javaslatokat tenni az adott kérdésekben a döntéshozatalban érintett állami hatóságok és önkormányzatok, jogi személyek részére;
- c) részt venni a környezetvédelmi, a természeti erőforrások észszerű és integrált felhasználását szolgáló intézkedések kidolgozásában és végrehajtásában;
- d) megvalósítani a természeti erőforrások általános és speciális felhasználását;
- e) társadalmi környezetvédelmi egyesületekbe tömörülni;
- f) szabadon hozzáférni a környezet állapotára vonatkozó információkhoz (környezetvédelmi információk), valamint az ilyen információk ingyenes átvételére, felhasználására, terjesztésére és tárolására, kivéve a törvényben meghatározott eseteket;
- g) részt venni a tervezett tevékenységek környezetre gyakorolt hatásáról szóló nyilvános vitákban;
- h) környezetvédelmi oktatásban részesülni;
- i) keresettel fordulni a bírósághoz az állami szervek, vállalatok, intézmények, szervezetek és állampolgárok irányába az általuk a környezetre gyakorolt negatív hatás következtében, az egészségükben és vagyonukban okozott károk megtérítése érdekében;
- j) bírósági fellebbezést benyújtani az állami hatóságok, önkormányzatok, azok tisztségviselőinek az állampolgárok környezeti jogainak megsértésével kapcsolatos határozataival, intézkedéseivel vagy tétlenségével szemben a törvényben előírt módon;
- k) részt venni a stratégiai környezetvédelmi folyamat felmérésében.

Az állampolgárok más környezetvédelemmel kapcsolatos jogait Ukrajna egyéb törvényei is meghatározhatják.

10. cikk. Az állampolgárok környezetvédelmi jogainak garanciái

Az állampolgárok környezetvédelmi jogait a következők biztosítják:

- a) nagyszabású állami intézkedések lebonyolítása a környezet állapotának fenntartása, helyreállítása és javítása érdekében;
- b) a központi végrehajtó szervek, vállalatok, intézmények, szervezetek kötelessége, hogy műszaki és egyéb intézkedéseket végezzenek el a gazdasági és egyéb tevékenységek környezetre gyakorolt káros hatásainak megelőzésére, a környezetvédelmi követelmények betartása a termelés tervezése, elhelyezése, gazdasági létesítmények építése és üzemeltetése során;
- c) társadalmi szervezetek és állampolgárok részvétele a környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységekben;
- d) a környezetvédelmi jogszabályok betartásával kapcsolatos társadalmi és állami ellenőrzés végrehajtása;
- e) a környezetvédelmi jogszabályok megsértése által az állampolgárok egészségében és vagyonában okozott károk előírt módon történő megtérítése;
- f) a környezetvédelmi jogszabályok megsértéséért való felelősség elkerülhetetlensége;
- g) a környezetvédelmi információkhoz való hozzáférést biztosító országos ökológiai automatizált információs-elemző rendszer létrehozása és működtetése.

Azon tevékenységeket, amelyek akadályozzák az állampolgárok biztonságos környezethez való jogának és egyéb környezeti jogainak gyakorlását, jelen törvényben és Ukrajna egyéb jogszabályaiban megállapított rend szerint kell megszüntetni.

11. cikk. Az ukrán állampolgárok jogainak védelme a környezetvédelem területén

Ukrajna garantálja állampolgárainak a törvény által számukra biztosított környezetvédelmi jogok érvényesítését.

A helyi tanácsok, valamint a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása területén tevékenykedő állami hatóságok kötelesek átfogó segítséget nyújtani az állampolgároknak a környezetvédelmi tevékenységek elvégzéséhez, figyelembe venni javaslataikat a környezet állapotának javítására és a természeti erőforrások észszerű felhasználására, bevonni az állampolgárokat a környezetvédelemmel és a természeti erőforrások felhasználásával kapcsolatos kérdések megoldásába.

Az állampolgárok környezetvédelem terén sérült jogait meg kell újíttatni, a védelmüket pedig Ukrajna jogszabályai szerint bírósági úton kell megvalósítani.

12. cikk. Az állampolgárok felelőssége a környezetvédelem területén

Ukrajna állampolgárai kötelesek:

- a) védelmezni a természetet, a környezetvédelmi jogszabályok előírásainak megfelelően védeni és észszerűen felhasználni a természeti kincseket;
- b) tevékenységüket a környezetbiztonsági követelményeknek, az egyéb környezetvédelmi előírásoknak és a természeti erőforrások felhasználási korlátozásának megfelelően végezni;
- c) nem sérteni más személyek környezetvédelmi jogait és jogos érdekeit;
- d) bírságokat befizetni a környezetvédelmi szabálysértésekért;
- e) megtéríteni a szennyezés és egyéb negatív környezeti hatások által okozott károkat.

Ukrajna állampolgárai Ukrajna törvényeivel összhangban a környezetvédelem területén kötelesek más kötelezettségeket is ellátni.

III. FEJEZET. A TANÁCSOK JOGKÖRE A KÖRNYEZETVÉDELEM TERÜLETÉN

13. cikk. Ukrajna Legfelső Tanácsának hatásköre a környezetvédelem szabályozása területén

Ukrajna Alkotmányával összhangban Ukrajna Legfelső Tanácsának kizárólagos hatáskörébe a környezetvédelemmel kapcsolatos feladatok szabályozása terén a következők tartoznak:

- a) az állami környezetvédelmi politika fő irányainak meghatározása;
- b) a nemzeti környezetvédelmi programok jóváhagyása;
- c) Ukrajna elnöke rendeleteinek jóváhagyása arról, hogy egyes területeket ökológiai vészhelyzeti övezetté nyilvánítsanak;
- d) egyéb kérdések megoldása a környezetvédelem területén Ukrajna Alkotmányával összhangban.

14. cikk. A Krími Autonóm Köztársaság Legfelső Tanácsának hatásköre

A Krími Autonóm Köztársaság Legfelső Tanácsának hatásköre a környezetvédelem szabályozása területén:

- a) meghatározza a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása területén működő irányítótestületek szervezeti és tevékenységi rendjét;
- b) biztosítja Ukrajna környezetvédelmi politikájának, az állampolgárok környezetvédelmi jogainak megvalósítását;
- c) jóváhagyja a környezetvédelmi programokat;
- d) megszervezi a környezet tanulmányozását;
- e) létrehozza és meghatározza a tartalék (beleértve a valutatartalék) státuszát, a programok és egyéb környezetvédelmi intézkedések finanszírozására szolgáló forrásokat;
- f) döntést hoz a helyi jelentőségű természetvédelmi alap területeinek, objektumainak és egyéb kiemelt védelem alatt álló területeknek, objektumoknak a szervezéséről, megállapítja azok további kategóriáját;

- g) szükség esetén olyan környezetvédelmi biztonsági előírásokat határoz meg, amelyek szigorúbbak, mint amelyek általában Ukrajna területén hatályosak;
- h) a Krími Autonóm Köztársaság Legfelső Tanácsa egyéb olyan jogkö-
röket is gyakorolhat, amelyek Ukrajna jelen és más törvényei határoz-
nak meg.

15. cikk. A helyi tanácsok jogköre a környezetvédelem területén

A helyi tanácsok felelősséggel tartoznak a területükön és hatáskörükön belül található környezet állapotáért, pontosabban:

- a) biztosítják Ukrajna környezetvédelmi politikájának végrehajtását, a polgárok környezetvédelemmel kapcsolatos jogait;
- b) a jogszabályban előírt módon hozzájárulásukat adják a vállalkozások, intézmények és szervezetek területükön történő elhelyezéséhez;
- c) a környezetvédelmi követelmények figyelembevételével jóváhagyják a települések tervezési és fejlesztési projektjeit, azok fő terveit és az ipari egységek tervrajzait;
- d) a törvényben meghatározott esetekben a helyi jelentőségű természeti erőforrások különleges felhasználására vonatkozó engedélyeket adnak ki (újra kiadják, másolatot állítanak ki, érvénytelenítik azokat);
- e) jóváhagyják a helyi környezetvédelmi programokat;
- f) megszervezik a természet tanulmányozását;
- g) létrehozzák és meghatározzák a tartalék (beleértve a valutatartalék) státuszát, a programok és egyéb környezetvédelmi intézkedések finanszírozására szolgáló forrásokat;
- h) biztosítják a lakosság tájékoztatását a környezet állapotáról, a helyi környezetvédelmi automatizált információs és elemzőrendszerek működéséről;
- i) megszervezik a balesetek ökológiai következményeinek felszámolására irányuló munkát, bevonják ebbe a munkába az állampolgárokat, valamint a vállalatokat, intézményeket és szervezeteket alárendeltségűktől és tulajdonjogi formájuktól függetlenül;

- j) döntéseket hoznak a helyi jelentőségű természetvédelmi alap részét képező területek, objektumok és egyéb kiemelt védelem alatt álló területek megszervezéséről;
- k) ellenőrzik a környezetvédelmi jogszabályok betartását.

A helyi tanácsok egyéb olyan jogköröket is gyakorolhatnak, amelyek Ukrajna jelen és más törvényei határoznak meg.

IV. FEJEZET. A KÖRNYEZETVÉDELEM TERÜLETÉN MŰKÖDŐ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁGOK HATÁSKÖRE

16. cikk. Irányítás a környezetvédelem területén

Az irányítás a környezetvédelem területén a következőket jelenti: megfigyelés, kutatás, stratégiai környezeti vizsgálat, környezeti hatásvizsgálat, ellenőrzés, előrejelzés, programozás, informálás és egyéb végrehajtó és adminisztratív tevékenységek elvégzése.

A környezetvédelem területén az állami irányítást a következő szervek és hatóságok végzik: Ukrajna Miniszteri Kabinete, a Krími Autonóm Köztársaság Minisztertanácsa, a községi, nagyközségi, városi tanácsok és végrehajtó szervek, a környezetvédelemmel és a természeti erőforrások felhasználásával foglalkozó állami szervek és egyéb állami szervek Ukrajna jogszabályainak megfelelően.

Az állami irányító szervek a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása területén:

- a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását biztosító végrehajtó hatóság központi szerve;
- a környezetvédelem területén az állami politika megvalósítását biztosító végrehajtó hatóság központi szerve;
- a megyei, Kijevi és Szevasztopoli Városi Állami Közigazgatási Hivatalok;
- a Krími Autonóm Köztársaság területén a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemért felelős végrehajtó szerve és más állami szervek, amelyek hatáskörébe Ukrajna törvényei által jelen funkciók végrehajtása tartozik.

A társadalmi szervezetek is részt vehetnek a környezetvédelem irányításában, amennyiben az ilyen tevékenység szerepel az alapszabályukban, amelyet Ukrajna jogszabályaival összhangban jegyeztek be.

Az irányítás célja a környezetvédelem területén: a jogszabályok végrehajtása, a környezetbiztonsági követelmények betartásának ellenőrzése, hatékony és átfogó intézkedések biztosítása a környezetvédelem te-

rén, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, az állami és társadalmi szervezetek intézkedéseinek összehangolása a környezetvédelem területén.

17. cikk. Ukrajna Miniszteri Kabinetének hatásköre a környezetvédelem területén

Ukrajna Miniszteri Kabinete a környezetvédelem területén:

- a) végrehajtja az Ukrajna Legfelső Tanácsa által meghatározott környezetvédelmi politikát;
- b) biztosítja az állami cél-, államközi környezetvédelmi programok kidolgozását;
- c) koordinálja Ukrajna központi végrehajtó szerveinek, egyéb intézményeinek és szervezeteinek tevékenységét a környezetvédelmi kérdésekben;
- d) megállapítja az Állami Környezetvédelmi Alap létrehozására és felhasználására vonatkozó eljárást Ukrajna állami költségvetésén belül, és jóváhagyja a környezetvédelmi intézkedések jegyzékét;
- e) megállapítja a környezetvédelmi szabványok kidolgozásának és jóváhagyásának eljárását, a természeti erőforrások felhasználásának korlátait, a szennyező anyagok környezetbe történő kibocsátását, valamint a hulladékgazdálkodási tevékenységre vonatkozó engedélyek kiadásának rendjét;
- f) döntéseket fogad el az országos természetvédelmi alap területeinek, objektumainak szervezéséről;
- g) megszervezi az állampolgárok ökológiai nevelését és oktatását;
- h) irányítja Ukrajna külkapcsolatait a környezetvédelem területén.

Ukrajna Miniszteri Kabinete egyéb olyan jogköröket is gyakorolhat, amelyeket Ukrajna jelen és más törvényei határoznak meg.

18. cikk. A Krími Autonóm Köztársaság Minisztertanácsának hatásköre a környezetvédelem területén

A Krími Autonóm Köztársaság Minisztertanácsa a környezetvédelem területén:

- a) végrehajtja Ukrajna jogszabályait a környezetvédelem területén;
- b) megszervezi a környezetvédelmi programok kidolgozását;
- c) a törvénnyel összhangban irányítja, koordinálja és ellenőrzi a Krími Autonóm Köztársaság végrehajtó szerveinek, vállalatainak, intézményeinek és szervezeteinek tevékenységét a környezetvédelmi kérdésekben, függetlenül azok tulajdonjogától és alárendeltségétől;
- d) megállapítja a Krími Autonóm Köztársaság költségvetésén belül a környezetvédelmi alap létrehozásával és felhasználásával kapcsolatos eljárást;
- e) jóváhagyja a vállalatok, intézmények, szervezetek elhelyezését;
- f) megszervezi a környezetvédelmi irányítást és ellenőrzést, koordinálja az állami ellenőrzés tevékenységét a környezetvédelem, a vízgazdálkodás és a vízkészletek újratermelése, az erdők, növény- és állatvilág védelme, használata és újratermelése, az erdészeti kapcsolatok terén, ellenőrzi az erdőgazdálkodásra vonatkozó normák, szabályok és egyéb jogi előírások, az élővilág védelmére, felhasználására és szaporítására vonatkozó jogszabályok betartását;
- g) jóváhagyja a vállalatok, intézmények és szervezetek számára a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemért felelős végrehajtó szerve által előterjesztett természeti erőforrások felhasználására megszabott korlátokat, kivéve a nemzeti jelentőségű természeti erőforrásokat, a szennyező anyagok kibocsátását a környezetbe, kivéve azokat a kibocsátásokat, amelyek a Krími Autonóm Köztársaság területén kívül található nemzeti jelentőségű természeti erőforrások környezetszennyezéséhez vezetnek;
- h) megszervezi a Krími Autonóm Köztársaság területén létrehozott vagy működő objektumok környezetre gyakorolt hatásának felmérését;
- i) jóváhagyja a vállalatok, intézmények, szervezetek környezetvédelemmel és természeti erőforrások felhasználásával kapcsolatos aktuális és jövőbeni munkatervét;
- j) megszervezi a balesetek környezeti következményeinek felszámolását, annak végrehajtásába bevonja az állampolgárokat, valamint a vállalatokat, intézményeket, szervezeteket, alárendeltségtől és tulajdonformától függetlenül;

- k) szisztematikus és gyors tájékoztatást nyújt a lakosságnak, a vállalatoknak, intézményeknek, szervezeteknek a környezet állapotáról;
- l) megszervezi az állampolgárok ökológiai nevelését és oktatását.

A Krími Autonóm Köztársaság Minisztertanácsa egyéb olyan jogköröket is gyakorolhat, amelyeket Ukrajna jelen és más törvényei határoznak meg.

19. cikk. A községi, nagyközségi, városi tanácsok végrehajtó szerveinek hatásköre a környezetvédelem területén

A községi, nagyközségi, városi tanácsok végrehajtó szervei a környezetvédelem területén:

- a) végrehajtják az érintett tanácsok határozatait;
- b) koordinálják a község, nagyközség, város területén található vállalatok, intézmények, szervezetek tevékenységét, tulajdonjogra és alárendeltségre való tekintet nélkül;
- c) megszervezik a helyi környezetvédelmi programok kidolgozását;
- d) jóváhagyják a megyei, Kijevi és Szevasztopoli Városi Közigazgatási Hivatalok, valamint a Krími Autonóm Köztársaság területén a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemért felelős végrehajtó szerveinek a vállalatok, intézmények és szervezetek számára megállapított természeti erőforrások felhasználásával kapcsolatos korlátozásokat, kivéve a nemzeti jelentőségű természeti erőforrásokat, a szennyező anyagok kibocsátását a környezetbe, kivéve azokat a kibocsátásokat, amelyek országos természeti erőforrások szennyezéséhez vagy a megfelelő községek, nagyközségek, városok területén kívül található környezetszennyezéséhez vezetnek;
- e) megszervezik a területükön található hulladék gyűjtését, feldolgozását, hasznosítását és elföldelését;
- f) a helyi költségvetés részeként helyi környezetvédelmi célú forrásokat alakítanak ki és használnak fel;
- g) jóváhagyják a vállalatok, intézmények, szervezetek környezetvédelemmel és természeti erőforrások felhasználásával kapcsolatos aktuális és jövőbeni munkatervét;

- h) biztosítják a lakosság, a vállalatok, intézmények, szervezetek és állampolgárok szisztematikus és gyors tájékoztatását a környezet állapotáról, a lakosság megbetegedési mutatóiról;
- i) megszervezik az állampolgárok ökológiai nevelését és oktatását;
- j) döntéseket hoznak a helyi jelentőségű természetvédelmi alapok területeinek, objektumainak megszervezéséről.

A községi, nagyközségi, városi tanácsok végrehajtó szervei egyéb olyan jogköröket is gyakorolhatnak, amelyeket Ukrajna jelen és más törvényei határoznak meg.

20. cikk. A környezetvédelem területén az állami politika kialakítását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének hatásköre a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása terén

A környezetvédelem területén az állami politika kialakítását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének hatáskörébe a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása terén a következők tartoznak:

- a) biztosítja az állami politika kialakítását a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása terén;
- b) biztosítja a környezet vizsgálatának megszervezését, létrehozza az ökológiai információkhoz való hozzáférést biztosító nemzeti ökológiai automatizált információs-elemző hálózatot, amely működéséről a rendelkezést Ukrajna Miniszteri Kabinete hagyja jóvá;
- c) jóváhagyja a természeti erőforrások felhasználását szabályozó, valamint a környezeti szennyezések és egyéb káros hatások védelméről szóló szabványokat, szabályokat;
- d) ingyenesen átveszi a központi végrehajtó szervektől, vállalatoktól, intézményektől, szervezetektől a rábízott feladatok ellátásához szükséges információkat;
- e) irányítja a védett területeket, vezeti Ukrajna Vörös Könyvét;
- f) koordinálja a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása területén más speciálisan felhatalmazott államigazgatási szervek munkáját;

- g) megvalósítja a nemzetközi környezetvédelmi együttműködést, tanulmányozza, általánosítja és terjeszti a jelen területen szerzett nemzetközi tapasztalatokat, a nemzetközi környezetvédelmi megállapodásokkal összhangban megszervezi Ukrajna kötelezettségeinek teljesítését;
- h) meghatározza a környezet állapotára vonatkozó információszolgáltatás rendjét;
- i) végrehajtja az előzetes tájékoztatáson alapuló hozzájárulás eljárásának végrehajtását a biológiai biztonságról szóló Cartagenai Jegyzőkönyv követelményeivel összhangban, a biológiai sokféleségről szóló egyezményhez a géntechnológiával módosított szervezetek határokon átnyúló mozgásának lehetőségéről, amelyet szándékosan a környezetbe bocsátanak ki;
- j) engedélyezési dokumentumot ad ki a környezetvédelem területén;
- k) koordinálja és biztosítja a környezeti hatásvizsgálat végrehajtását, valamint a környezeti hatásvizsgálatról szóló következtetések elfogadását;
- l) hatásköre keretein belül jóváhagyja a normatív-módszertani dokumentumokat, valamint megvalósítja a módszertani útmutató és módszertani konzultatív támogatást a stratégiai ökológiai értékelés kérdéseiben;
- m) biztosítja az állami politika kialakítását az üvegházhatású gázok kibocsátásának nyomon követése, jelentése és ellenőrzése terén.

A környezetvédelem területén az állami politika kialakítását biztosító végrehajtó hatóság központi szerve egyéb olyan jogköröket is gyakorolhat, amelyeket Ukrajna jelen és más törvényei határoznak meg.

20¹. cikk. A környezetvédelem területén az állami politika megvalósítását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének hatásköre a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása terén

A környezetvédelem területén az állami politika megvalósítását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének hatáskörébe a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása terén a következők tartoznak:

- a) végrehajtja az állami politikát a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása terén;
- b) gyakorolja a hatásköröket a környezeti hatásvizsgálat területén a környezeti hatásvizsgálatról szóló jogszabályoknak megfelelően;
- c) ingyenesen átveszi a központi végrehajtó szervektől, vállalatoktól, intézményektől, szervezetektől a rábízott feladatok ellátásához szükséges információkat;
- d) kiadja a környezetre káros anyagok kibocsátására, a természeti erőforrások különleges felhasználására vonatkozó engedélyeket Ukrajna jogszabályai szerint;
- e) hatáskörök kijelölése a stratégiai környezeti vizsgálat területén a stratégiai környezeti vizsgálatról szóló jogszabályokkal összhangban;
- f) hatáskörök kijelölése az üvegházhatású gázok kibocsátásának nyomon követése, jelentéstétele és ellenőrzése (igazolása) terén.

A környezetvédelem területén az állami politika megvalósítását biztosító végrehajtó hatóság központi szerve egyéb olyan jogköröket is gyakorolhat, amelyeket Ukrajna jelen és más törvényei határoznak meg.

20². cikk. A környezetvédelem területén az állami felügyeletre (ellenőrzésre) vonatkozó állami politika végrehajtását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének hatásköre a természeti erőforrások észszerű felhasználása, újratermelése és védelme a környezetvédelem területén

A környezetvédelem területén az állami felügyeletre (ellenőrzésre) vonatkozó állami politika végrehajtását biztosító végrehajtó hatóság köz-

ponti szervének hatáskörébe a természeti erőforrások észszerű felhasználása, újratermelése és védelme, a környezetvédelem területén a következők tartoznak:

- a) az ukrán törvények betartása feletti állami felügyelet (ellenőrzés) megszervezése és végrehajtása, azon központi végrehajtó szervek és területi szerveik, helyi végrehajtó szervek, helyi önkormányzatok, végrehajtó testületek, vállalatok, intézmények és szervezetek, Ukrajna állampolgárai, külföldi és hontalan személyek, valamint nem rezidens státuszú jogi személyek által a rájuk ruházott jogkörök gyakorlása által történik:
- a környezet- és sugárbiztonságról, a környezeti hatásvizsgálatról, az üvegházhatású gázok kibocsátásának nyomon követéséről, jelentéséről és ellenőrzéséről;
 - a föld használatáról és védeleméről;
 - a víz védelméről és észszerű felhasználásáról, valamint a vízkészletek újratermeléséről;
 - a légköri levegő védelméről;
 - az erdők védelméről, használatáról és újratermeléséről;
 - a zöldterületek védelméről, fenntartásáról és használatáról;
 - a növényzet felhasználásáról, védelméről és újratermeléséről;
 - a vadon élő állatok védelméről, észszerű hasznosításáról és újratermeléséről;
 - az állattani, növényteni gyűjtemények létrehozásának, pótlásának, tárolásának, használatának, állami nyilvántartásának, valamint az azokkal való kereskedelem szabályainak betartásáról;
 - vadgazdálkodás és vadászat során;
 - az Ukrajna Vörös és Zöld Könyvében szereplő növény- és állatvilág megőrzéséről, az ökológiai hálózat kialakításáról, megőrzéséről és használatáról;
 - a természetvédelmi alapról;
 - a halak és más vízi élőlények védelméről, felhasználásáról és szaporításáról;

- a vegyi energiaforrások területén a vegyi energiaforrások előállításának és a kimerült vegyi energiaforrások elhelyezésének környezetbiztonsága, az elhasznált vegyi energiaforrások felhalmozódásának és hasznosítási célú átadásának nyilvántartása;
 - a káros anyagokkal és keverékekkel végzett műveletek hajóokmányaiba történő bejegyzésére vonatkozó követelmények betartásáról;
 - a hulladékgazdálkodásról;
 - a természeti erőforrások különleges felhasználására vonatkozó engedélyek, határértékek és kvóták rendelkezésre állásáról, azok feltételeinek betartásáról;
 - a biológiai és genetikai biztonságról a természeti környezet biológiai objektumaival kapcsolatban a géntechnológiával módosított szervezetek nyílt rendszerben történő létrehozásakor, kutatásakor és gyakorlati felhasználásakor;
- b) az ukrán államhatáron található határátkelőkön (ellenőrző pontokon) a sugárbiztonsági jogszabályok követelményeinek való megfelelés ellenőrzése, amennyiben az Ukrán Állami Határőrség szerve (alosztálya) a megengedett ionizáló sugárzás mértékét meghaladó járműveket, rakományt és egyéb vagyontárgyakat észlelt, és az ilyen ellenőrzések eredményei alapján járművek, rakományok és egyéb vagyontárgyak az ukrán államhatáron történő átlépésének engedélyezése vagy megtiltása;
- c) vállalatok és objektumok tevékenységének korlátozása vagy felfüggesztése (ideiglenes felfüggesztése), függetlenül azok alárendeltségétől és tulajdonjogi formájától, amennyiben azok működtetését a környezetvédelmi jogszabályok, a környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó jogszabályok, a természeti erőforrások felhasználási engedélyei előírásainak megsértésével végzik, meghaladva a fizikai és biológiai tényezők megengedett legnagyobb kibocsátásának normáit és a szennyezőanyag-kibocsátások határértékeit;
- d) közigazgatási szabálysértési jegyzőkönyvek összeállítása és közigazgatási szabálysértési ügyek elbírálása, a jogszabályban meghatározott esetekben közigazgatási bírság kiszabása;

- e) a környezetvédelmi jogszabályok megsértése miatt az államnak okozott károk és veszteségek megtérítésére irányuló igények benyújtása;
- f) a rábízott feladatok elvégzéséhez szükséges információk, dokumentumok, anyagok térítésmentes, előírt módon történő átvétele az állami szervektől és önkormányzati hivataloktól, minden tulajdonformájú vállalatától, intézménytől, szervezettől és azok tisztségviselőitől, magánszemélyektől;
- g) a hatáskörébe tartozó ügyekben kötelező utasítások kiadása a jogszabályi követelmények megállapított megsértésének megszüntetésére, az engedélyező hatóságok tájékoztatása az engedély alapján működő gazdálkodó szervezetek részére kiadott környezetvédelmi tárgyú utasításokról és azok végrehajtásának ellenőrzése;
- h) járművek (beleértve a vízi, úszó járműveket) megállítása és átvizsgálása, a növény- és állatvilág (beleértve a vízi élővilágot) kitermelésére szolgáló eszközök vizsgálata a kitermelésük, tárolásuk, feldolgozásuk és értékesítésük helyén;
- i) a vadállomány (beleértve a vízi élővilágot) kitermelésére szolgáló eszközök, járművek (beleértve az úszókat), berendezések és tárgyak, amelyek a vadon élő állatok (beleértve a vízi élővilágot) kitermelésének eszközei, illegálisan kitermelt természeti erőforrások és az azokból készült termékek, valamint a vonatkozó dokumentumok (igazolások, engedélyek stb.) jogszabályokban előírt módon történő lefoglalása;
- j) a jogszabályoknak megfelelően a jogsértések megelőzése és felderítése érdekében fényképezés, hangrögzítés, filmezés és videófelvétel készítése, beleértve a repülőgépről történő rögzítést és az űrtechnológia alkalmazását;
- k) helyhez kötött légszennyező források, folyó-, ballaszt-, felszíni, tengeri vizek kibocsátásának összetételét és tulajdonságait jelző mutatók mintavétele és műszeres-laboratóriumi mérése, a talajvíz összetételével és tulajdonságaival kapcsolatos mutatók mérése a vizsgált objektumok megfigyelő kútjaiból vett mintákban; mobil légszennyező források kibocsátási összetételének és tulajdonságainak, valamint olyan kőolajtermékek (gépjármű benzin és dízel üzemanyag)

környezeti teljesítményének mérése, amelyek értékesítését a gazdálkodó szervezetek nagy- és kiskereskedelem útján valósítják meg;

- l) a megállapított eljárásnak megfelelően az állami szervek és a helyi önkormányzati hivatalok számára a környezetvédelem, a természeti erőforrások felhasználása, újratermelése és védelme terén hozott döntéseik jogszabályokkal való összhangba hozására vonatkozó követelmények benyújtása;
- m) tevékenységfelfüggesztési utasítás kiadása a központi végrehajtó szerveknek, azok területi szerveinek, a helyi végrehajtó szerveknek, a helyi önkormányzatoknak a természeti erőforrások különleges felhasználására, szennyező anyagok környezetbe történő kibocsátására, veszélyes vegyi anyagok kezelésére, a növény- és állatvilág (beleértve a vízi élővilágot) határokon átnyúló mozgására vonatkozó engedélyek, licenziók, tanúsítványok, következtetések, határozatok, limitek, kvóták, jóváhagyások jogszabályban előírt módon történő visszavonására, valamint a környezetre gyakorolt káros hatások megengedett mértékére vonatkozó szabványok megállapítása;
- n) a megállapított eljárási rend szerint intézkedni a vitás kérdések tárgyalás előtti rendezésére, a bíróságokon felperesként és alperesként lépni;
- o) beidézni az állampolgárokat szóbeli és írásbeli magyarázat nyújtására a vadon élő állatok védelméről, felhasználásáról és szaporításáról szóló jogszabályok előírásainak megsértésével kapcsolatban;
- p) Ukrajna törvényei által meghatározott és Ukrajna elnöke által ráruházott egyéb jogkörök gyakorlása;
- q) az irányítása alá tartozó vállalatok, intézmények és szervezetek felhatalmazása termékek, folyamatok és szolgáltatások megfelelőségértékeléséhez nem kapcsolódó mérések elvégzésére, a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását biztosító központi végrehajtó szerv által meghatározott műszaki alkalmassági és függetlenségi követelményeknek megfelelően;
- r) javaslattétel a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását biztosító végrehajtó hatalom központi szervének az irányítása alá

tartozó, erre jogosult vállalatok, intézmények, szervezetek által kötelezően alkalmazandó mérési módszerek meghatározására.

Az adott cikkely első részének c) pontjában meghatározott jogkörök nem vonatkoznak azokra a gazdasági társaságokra (befektetőkre), amelyek tevékenységüket a termelésmegosztási megállapodások feltételei szerint végzik.

A környezetvédelem, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, újratermelése és védelme területén az állami felügyeletre (ellenőrzésre) vonatkozó állami politika végrehajtását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének szerkezetében speciális egységek hozhatók létre, amelyek alkalmazottai egyenruha és lőfegyver viselésére jogosultak.

A környezetvédelem, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, újratermelése és védelme területén az állami felügyeletre (ellenőrzésre) vonatkozó állami politika végrehajtását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének szerkezetében működő speciális egységek tisztviselői a kötelező állami társadalombiztosításról szóló jogszabályok értelmében kötelező állami társadalombiztosításra jogosultak.

A környezetvédelem, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, újratermelése és védelme területén az állami felügyeletre (ellenőrzésre) vonatkozó állami politika végrehajtását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének szerkezetében működő speciális egységek tisztviselőinek vagy a családtagjaik vagyonában hivatali feladatai ellátásával kapcsolatban okozott kárt az állami költségvetés terhére teljes mértékben megtérítik, ezen összeg utólagos behajtásával az elkövetőktől.

A környezetvédelem, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, újratermelése és védelme területén az állami felügyeletre (ellenőrzésre) vonatkozó állami politika végrehajtását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének szerkezetében működő speciális egységek tisztviselőinek éves munkabére, amelyet az egyszeri segély összegének kiszámításához vesznek alapul, magában foglalja a tisztviselő által a környezetvédelem, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, újratermelése és védelme területén az állami felügyeletre (ellenőrzésre) vonatkozó állami politika végrehajtását biztosító végrehajtó hatóság központi

szervének szerkezetében működő speciális egységében végzett munkája során kapott pénzbeli juttatások minden fajtáját a halál vagy sérülés évét megelőző évben.

Ukrajna jogszabályai előírják a környezetvédelem, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, újratermelése és védelme területén az állami felügyeletre (ellenőrzésre) vonatkozó állami politika végrehajtását biztosító végrehajtó hatóság központi szervének szerkezetében működő speciális egységek alkalmazottai becsületének, méltóságának, egészségének és életének védelmét.

20³. cikk. A Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemmel foglalkozó végrehajtó szervének hatásköre a környezetvédelem területén

A Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemmel foglalkozó végrehajtó szervének hatáskörébe a környezetvédelem területén a következők tartoznak:

- a) irányítás megvalósítása a környezetvédelem területén, egységes tudományos és műszaki politika megvalósításának biztosítása a környezetvédelem és a természeti erőforrások felhasználása terén, a Krími Autonóm Köztársaság területén található vállalatok, intézmények és szervezetek tevékenységének koordinálása az adott területen;
- b) részvétel a környezet állapotának folyamatos megfigyelésében;
- c) hatáskörök megvalósítása a környezeti hatásvizsgálat területén a környezeti hatásvizsgálatról szóló jogszabályoknak megfelelően;
- d) a központi és helyi végrehajtó szervektől, vállalkozásoktól, intézményektől, szervezetektől a rábízott feladatok ellátásához szükséges információk térítésmentes megkapása;
- e) a hulladékgazdálkodás területén végzett tevékenységre vonatkozó engedélyek kiadása, károsanyag-kibocsátás a környezetbe, a természeti erőforrások speciális felhasználása a jogszabályoknak megfelelően;

- f) az állami politika végrehajtásának biztosítása a védett területeken, az ökológiai hálózat kialakítása, megőrzése és használata, az ukrán természetvédelmi alap területeinek és objektumainak irányítása és szabályozása a Krími Autonóm Köztársaság területén;
- hatáskörök megvalósítása a stratégiai környezeti vizsgálat területén a stratégiai környezeti vizsgálatról szóló jogszabályokkal összhangban;
- g) egyéb, a környezetvédelemmel kapcsolatos kérdések törvény szerinti megoldása.

A jelen cikkely első részében meghatározott kérdésekben, valamint az állami feladatok és hatáskörök gyakorlásával kapcsolatos egyéb kérdésekben a környezetvédelem, a környezetbiztonság és a természeti erőforrások felhasználása terén a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelmi végrehajtó szerve a környezetvédelem területén az állami politikát megvalósító központi végrehajtó szervnek tartozik jelentéssel és elszámolással.

20⁴. cikk. A megyei, Kijevi és Szevasztopoli Városi Állami Közigazgatási Hivatalok hatásköre a környezetvédelem területén

A megyei, Kijevi és Szevasztopoli Városi Állami Közigazgatási Hivatalok hatáskörébe a környezetvédelem területén a következők tartoznak:

- a) az állami politika megvalósításának biztosítása a védett területeken, az ökológiai hálózat kialakítása, megőrzése és használata, valamint az Ukrajna Természetvédelmi Alapjához tartozó területek és objektumok igazgatása, szabályozása;
- b) részvétel a környezet állapotának megfigyelésében;
- c) hatáskörök megvalósítása a környezeti hatásvizsgálat területén, a környezeti hatásvizsgálatról szóló jogszabályoknak megfelelően;
- d) a környezetvédelem területén állami politikát végrehajtó központi végrehajtó szerv kérelmére a vállalatok, intézmények és szervezetek számára meghatározott (korlátozott), a természeti erőforrások (az országos jelentőségű természeti erőforrásokon kívül) felhasználási,

- szennyező anyagok kibocsátása a környezetbe (az országos jelentőségű, a vonatkozó területen kívül található természeti erőforrások szennyezését okozó kibocsátásokon kívül), határértékek jóváhagyása;
- e) a hulladékgazdálkodás területén végzett tevékenységre vonatkozó engedélyek kiadása, károsanyag-kibocsátás a környezetbe, a természeti erőforrások speciális felhasználása a jogszabályoknak megfelelően;
- hatáskörök megvalósítása a stratégiai környezeti vizsgálat területén a stratégiai környezeti vizsgálatról szóló jogszabályokkal összhangban;
- f) a környezetvédelemmel kapcsolatos egyéb kérdések megoldása a törvényeknek megfelelően.

21. cikk. A környezetvédelem területén tevékenykedő társadalmi szervezetek hatáskörei

A környezetvédelmi társadalmi szervezeteknek joguk van:

- a) részt venni a környezetvédelemmel kapcsolatos tervek, programok kidolgozásában, saját környezetvédelmi programokat kidolgozni és népszerűsíteni azokat;
- b) természetvédelmi alapokat létrehozni; a helyi tanácsokkal egyeztetve, saját források és a társadalmi szervezetek tagjainak önkéntes munkája segítségével a természeti erőforrások védelmével és újratermelésével, a környezet megőrzésével és javításával kapcsolatos munkákat elvégezni;
- c) közreműködni az állami környezetvédelmi hatóság által végzett ellenőrzésekben, amelyek a vállalatoknál, intézményeknél és szervezeteknél a környezetvédelmi tervek és intézkedések betartását vizsgálják;
- d) a környezeti információkhoz való szabad hozzáférés;
- e) összuhrán és helyi népszavazást kezdeményezni a környezetvédelemmel, a természeti erőforrások felhasználásával és a környezetbiztonsággal kapcsolatos kérdésekben;
- f) javaslatokat tenni az illetékes szerveknek (hatóságoknak) a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak megszervezésére;

- g) kereseteket benyújtani a bíróságokra a környezetvédelmi jogszabályok megsértésével okozott károk (beleértve az állampolgárok egészségének és a társadalmi szervezetek tulajdonában okozott károkat) megtérítésére;
- h) részt venni a nemzetközi civil szervezetek környezetvédelmi rendezvényein;
- i) részt venni a környezetvédelmi tárgyú jogszabálytervezetek előkészítésében;
- j) a jogszabályokban előírt módon fellebbezni a környezeti információ kiadásának kérelemre történő megtagadásáról vagy nem határidőben történő átadásáról vagy a kérelem jogtalan elutasításáról és hiányos megválaszolásáról szóló határozatok ellen.

A környezetvédelem területén tevékenykedő társadalmi szervezetek tevékenységüket az ukrán jogszabályoknak, valamint az alapszabályuknak megfelelően végzik.

V. FEJEZET. MEGFIGYELÉS, ELŐREJELZÉS, SZÁMVITEL ÉS TÁJÉKOZTATÁS A KÖRNYEZETVÉDELLEM TERÜLETÉN

22. cikk. A természet megfigyelése

A környezet állapotára vonatkozó információk gyűjtésének, feldolgozásának, tárolásának és elemzésének biztosítására, változásainak előrejelzésére és tudományosan megalapozott ajánlások kidolgozására, a hatékony gazdálkodási döntések elfogadására Ukrajnában létrehozzák az állami környezeti monitoring (megfigyelés) rendszert. A környezet állapotának, szennyezettségének ellenőrzését a végrehajtó hatalom központi szerve látja el, amely megvalósítja az állami környezetvédelmi politikát, valamint egyéb speciálisan felhatalmazott állami szervek, vállalatok, intézmények és szervezetek, amelyek tevékenysége a környezet romlásához vezet vagy vezethet.

Ezen vállalatok, intézmények és szervezetek kötelesek térítésmentesen az illetékes állami szervek rendelkezésére bocsátani megfigyeléseik elemzési anyagát.

A természet állami megfigyelésének rendjét Ukrajna Miniszteri Kabinete határozza meg.

Az állami szervek az illetékes tudományos intézményekkel karöltve biztosítják a környezeti változások rövid és hosszú távú előrejelzésének megszervezését, amelyeket figyelembe kell venni Ukrajna gazdasági és társadalmi fejlődését szolgáló programok és intézkedések kidolgozása és végrehajtása során, beleértve a környezetvédelmet, a természeti erőforrások felhasználását és újratermelését, valamint a környezet biztonságát.

23. cikk. A természeti erőforrások kataszterei

A természeti erőforrások mennyiségi, minőségi és egyéb jellemzőinek, mennyiségének, jellegének és felhasználási módjának számbavétele érdekében vezetik a természeti erőforrások állami katasztereit.

Az állami katasztereket Ukrajna Miniszteri Kabinete által meghatározott rend szerint vezetik.

A természeti erőforrások állami katasztere magában foglalja a térinformatikai adatokat, a metaadatokat és szolgáltatásokat, a nyilvánosságra hozatalt, egyéb tevékenységeket, amelyekkel és amelyekhez való hozzáférés az interneten történik megfelelően Ukrajna A térinformatikai adatok országos infrastruktúrájáról szóló törvénye szerint.

24. cikk. A környezet állapotát hátrányosan befolyásoló objektumok állami nyilvántartása

Azon objektumok, amelyek hátrányosan befolyásolják vagy befolyásolhatják a környezet állapotát, a természetbe kerülő káros anyagok fajtái és mennyisége, a káros fizikai és biológiai hatások fajtái és mennyisége állami bejegyzés (nyilvántartás) alá esnek.

A vállalatok, intézmények, szervezetek elsődleges nyilvántartást vezetnek a környezetvédelem területén, és térítésmentesen átadják a vonatkozó információkat az adott területen nyilvántartást vezető állami szerveknek.

Az összevont statisztikai jelentések gyűjtését, feldolgozását és benyújtását az illetékes állami szervekhez, a kibocsátás mennyiségéről, a szennyezőanyag-kibocsátásról, a természeti erőforrások felhasználásáról, a környezetvédelmi feladatok ellátásáról és egyéb információkról szóló jelentéseket, a környezetvédelmi igazolások vezetését Ukrajna Miniszteri Kabinete által meghatározott rend szerint hajtják végre.

25. cikk. Információ a környezet állapotáról

Információ a környezet állapotáról (ökológiai információ) – bármilyen írásos, audiovizuális, elektronikus vagy egyéb anyagi formában található információ, amely a következőket tartalmazza:

- a) a környezet vagy objektumainak állapotát – föld, víz, talaj, levegő, növény- és állatvilág, valamint ezek szennyezettségi szintjét;
- b) a biológiai sokféleséget és összetevőit, beleértve a géntechnológiával módosított szervezeteket és azoknak a környezeti objektumokkal való kölcsönhatását;

- c) forrásokat, tényezőket, anyagokat, szereket, termékeket, energetikai és fizikai tényezőket (zaj, rezgés, elektromágneses sugárzás, sugárzás), amelyek befolyásolják vagy befolyásolhatják a környezet és az emberi egészség állapotát;
- d) a környezeti veszélyhelyzetek kialakulásának veszélyét és okait, ezen jelenségek megszüntetésének eredményeit, ajánlásokat a természeti objektumokra és az emberi egészségre gyakorolt negatív hatások csökkentésére irányuló intézkedésekre;
- e) környezeti előrejelzéseket, terveket és programokat, intézkedéseket, ideértve a közigazgatási intézkedéseket, az állami környezetpolitikát, a környezetvédelemre vonatkozó jogszabályokat;
- f) a környezetvédelmi intézkedések végrehajtásával kapcsolatos kiadásokat a környezetvédelmi alapok, egyéb finanszírozási források terhére, a környezeti kérdésekkel kapcsolatos döntéshozatali folyamat során végzett gazdasági elemzést.

Az ilyen információk fő forrásai a környezeti monitoring (megfigyelési) adatok, a természetierőforrás-leltárak és -nyilvántartások, automatizált adatbázisok, archívumok, valamint igazolások, amelyeket állami hatóságok, önkormányzatok, társadalmi szervezetek, egyes tisztségviselők adnak ki.

25¹. cikk. Ökológiai információs támogatás

A központi hatóság végrehajtó szerve, amely megvalósítja a környezetvédelem területén az állami politikát, a megyei, Kijevi és Szevasztopoli Városi Állami Közigazgatási Hivatalok, a Krími Autonóm Köztársaság területén pedig a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemért felelős végrehajtó szerve, önkormányzatok, azon vállalatok, intézmények és szervezetek, amelyek tevékenysége hátrányosan befolyásolja vagy befolyásolhatja a környezet állapotát, az emberi életet és egészséget kötelesek biztosítani a lakosság szabad hozzáférését a környezet állapotára vonatkozó információkhoz.

A környezeti információs támogatást az állami hatóságok és az önkormányzatok hatáskörükön belül a következők szerint biztosítják:

- a) a környezetvédelem területén az állami politikát megvalósító központi végrehajtó szerv előkészíti, valamint Ukrajna Legfelső Tanácsa elé terjeszti Ukrajna környezeti állapotáról szóló éves nemzeti jelentést megvitatás céljából, és annak Ukrajna Legfelső Tanácsa általi megtárgyalása után külön kiadványban közli és teszi azt hozzáférhetővé az interneten;
- b) az érintett tanácsok és a lakosság éves tájékoztatása a Krími Autonóm Köztársaság Minisztertanácsa, a megyei állami közigazgatási hivatalok, a Kijevi és a Szevasztopoli Városi Állami Közigazgatási Hivatalok által az egyes területek környezeti állapotáról;
- c) a lakosság szisztematikus tájékoztatása a médian keresztül a környezet állapotáról, változásának dinamikájáról, a szennyezési forrásokról, a hulladékok elhelyezéséről vagy a természeti környezetben bekövetkezett egyéb változtatásokról és a környezeti tényezők emberi egészségre gyakorolt hatásának természetéről;
- d) környezeti veszélyhelyzetek azonnali bejelentése;
- e) környezeti monitoring (megfigyelés) eredményeként szerzett információk továbbítása az információs kommunikációs csatornákon keresztül az adott információkkal kapcsolatos döntéshozatalra jogosult szervezeteknek;
- f) az államtitoknak nem minősülő, listákban, nyilvántartásokban, archívumokban és egyéb forrásokban található környezeti információkhoz való szabad hozzáférés biztosítása.

VI. FEJEZET. SZABÁLYOZÁS A KÖRNYEZETVÉDELEM TERÜLETÉN

31. cikk. A szabályozás feladata a környezetvédelem területén

Az ökológia szabványosítását a környezetvédelemre, a természeti erőforrások felhasználására és a környezetbiztonságra vonatkozó kötelező normák, szabályok, követelmények megállapítása érdekében valósítják meg.

33. cikk. Környezetvédelmi szabványok

A környezetvédelmi szabványok határozzák meg a szennyező vegyi anyagok maximálisan megengedett kibocsátását a környezetbe, a fizikai és biológiai tényezők természetére nézve megengedett káros hatásainak mértékét.

Ukrajna jogszabályai a természeti erőforrások használatára egyéb szabványokat és egyéb környezetvédelmi előírásokat is előírhatnak.

A környezetvédelmi szabványokat az egészségügyi és higiéniai, valamint az egészségügyi és járványellenes szabályok és előírások, higiéniai szabványok követelményeinek figyelembevételével kell meghatározni.

A környezetszennyező anyagok megengedett legnagyobb koncentrációjára és a környezetre gyakorolt káros fizikai és biológiai hatások mértékére vonatkozó szabványok Ukrajna egész területén azonosak.

Szükség esetén az üdülő-, egészségügyi, rekreációs és egyéb egyedi területeken szigorúbb szabványokat is meghatározhatnak a szennyezőanyagok megengedett legnagyobb koncentrációjára és az egyéb káros hatások a környezetre gyakorolt hatásaira vonatkozóan.

A környezetvédelmi szabványokat a környezetvédelem területén az állami politika kialakításáért felelős központi végrehajtó szerv, valamint más felhatalmazott állami szervek dolgozzák ki és valósítják meg Ukrajna jogszabályainak megfelelően.

VII. FEJEZET. ELLENŐRZÉS ÉS FELÜGYELET A KÖRNYEZETVÉDELEM TERÜLETÉN

34. cikk. Az ellenőrzés feladatai a környezetvédelem területén

A környezetvédelmi ellenőrzés feladatai közé a következő tartozik: a környezetvédelmi jogszabályok követelményeinek való megfelelés biztosítása minden állami hatóság, vállalat, intézmény és szervezet, tulajdonjogi és alárendeltségre való tekintet nélkül, valamint az állampolgárok részéről.

35. cikk. Állami ellenőrzés a környezetvédelem területén

A környezetvédelem, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, megújítása és védelme terén az állami ellenőrzést a környezetvédelem területén az állami felügyeletre (ellenőrzésre) vonatkozó állami politika végrehajtását biztosító végrehajtó hatóság központi szerve végzi el.

A környezetvédelem, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, megújítása és védelme terén az állami ellenőrzést a környezetvédelem, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, újratermelése és védelme terén működő és az állami felügyeletet (ellenőrzést) megvalósító állami politikát végrehajtó hatóság központi szerve végzi el. A községi, nagyközségi, városi tanácsok végrehajtó szervei végzik el az állami ellenőrzést a környezetvédelem területén.

A földek, altalaj, felszíni és felszín alatti vizek, levegő, erdők és egyéb növényzet, állatvilág, tengeri környezet és a felségvizek, a kontinentális talapzat és Ukrajna kizárólagos (tengeri) gazdasági övezete természeti erőforrásainak használata és védelme, a kiemelt védelem alá eső természeti területek és objektumok, a környezet állapota, valamint a környezet biológiai objektumaira vonatkozó biológiai és genetikai biztonsági intézkedések betartása, a géntechnológiával módosított szervezetek nyílt rendszerben történő létrehozása, kutatása és gyakorlati alkalmazása állami ellenőrzés alá tartozik.

A természet védelme és a természeti erőforrások felhasználása feletti állami ellenőrzés rendjét jelen törvény és Ukrajna egyéb törvényei határozzák meg.

36. cikk. Társadalmi ellenőrzés a környezetvédelem területén

A társadalmi ellenőrzést a környezetvédelem területén a társadalmi, környezetvédelmi felügyelők végzik, a környezetvédelem területén az állami politika alakításáért felelős végrehajtó hatóság központi szerve által jóváhagyott szabályzat szerint.

A környezetvédelmi, társadalmi felügyelők:

- a) az állami ellenőrző szervek alkalmazottaival együtt részt vesznek a vállalatok, intézmények, szervezetek és polgárok által a környezetvédelmi jogszabályok, az ökológiai biztonságra és a természeti erőforrások felhasználására vonatkozó normák betartására irányuló rajtaütés-szerű razziákon és ellenőrzéseken;
- b) ellenőrzéseket végeznek és jegyzőkönyveket állítanak össze a környezetvédelmi jogszabályok megsértéséről, és átadják azokat a környezetvédelmi állami ellenőrző szerveknek és a rendészeti szerveknek, az elkövetők felelősségre vonása érdekében;
- c) segítséget nyújtanak a környezetvédelem területén működő állami ellenőrző szerveknek a környezetvédelmi jogsértések megelőzését célzó tevékenységben.

A környezetvédelem területén működő társadalmi ellenőrző szervek Ukrajna jogszabályaival összhangban egyéb feladatokat is elláthatnak.

VIII. FEJEZET. A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁNAK SZABÁLYOZÁSA

38. cikk. A természeti erőforrások általános és speciális felhasználása

A természeti erőforrások felhasználása Ukrajnában a természeti erőforrások általános és speciális felhasználásának rendjében történik.

Ukrajna jogszabályai garantálják az állampolgároknak a természeti erőforrások létfontosságú (esztétikai, egészségügyi, rekreációs, anyagi stb.) szükségletek kielégítése érdekében történő térítésmentes használatának jogát, anélkül, hogy ezeket az erőforrásokat magánszemélyekhez rendelék hozzá, és azokra megfelelő engedélyeket adnának ki, kivéve azokat a korlátozásokat, amelyeket Ukrajna jogszabályai írnak elő.

A természeti erőforrások speciális felhasználása során a természeti erőforrásokat külön engedélyek alapján, térítés ellenében biztosítják az állampolgárok, vállalatok, intézmények, szervezetek részére azok birtoklása, használata, bérbeadása érdekében, nyilvántartásba véve azokat termelési és egyéb tevékenységek elvégzésére, Ukrajna jogszabályai által előírt esetekben kedvezményes feltételek mellett.

39. cikk. Nemzeti és helyi jelentőségű természeti erőforrások

A nemzeti jelentőségű természeti erőforrások a következők:

- a) beltengeri vizek és felségvizek;
- b) a kontinentális talapzat és a kizárólagos (tengeri) gazdasági övezet természeti erőforrásai;
- c) légköri levegő;
- d) talajvíz;
- e) felszíni vizek, amelyek egynél több megyében találhatók, vagy amelyeket egynél több megyében használnak;
- f) állami jelentőségű erdővagyon;
- g) az országos jelentőségű természetvédelmi alap területein és objektumain belül található természeti erőforrások;

- h) Ukrajna területén, annak kontinentális talapzatán és kizárólagos (tengeri) gazdasági övezetében vadon élő állatok, az állatvilág egyéb objektumai, amelyekre kiterjed Ukrajna Az állatvilágról szóló törvényének hatálya, és amelyek állami tulajdonban vannak, valamint az állatvilág azon objektumai, amelyek a törvényben előírt módon kommunális vagy magántulajdonban találhatók, és nemzeti jelentőségű objektumként vannak elismerve;
- i) ásványi kincsek, kivéve az általánosan elterjedteket.

Ukrajna jogszabályai szerint más természeti erőforrások is nemzeti jelentőségű természeti erőforrások közé sorolhatók.

A helyi jelentőségű természeti erőforrások közé tartoznak azok a természeti erőforrások, amelyeket Ukrajna jogszabályai nem sorolnak nemzeti jelentőségű természeti erőforrások közé.

40. cikk. A természeti erőforrások felhasználására vonatkozó környezetvédelmi követelmények betartása

Az állampolgárok, vállalatok, intézmények és szervezetek a természeti erőforrások felhasználását a kötelező környezetvédelmi követelmények betartásával végzik:

- a) a természeti erőforrások észszerű és gazdaságos felhasználásával az új technológiák széles körű alkalmazása alapján;
- b) a károk, szennyeződések, a természeti erőforrások kimerülésének, a környezetre gyakorolt negatív hatásainak megelőzését célzó intézkedések végrehajtásával;
- c) a megújuló természeti erőforrások újratermelésére irányuló intézkedések végrehajtásával;
- d) olyan biológiai, kémiai és egyéb módszerek alkalmazásával a természeti erőforrások minőségének javítására, amelyek biztosítják a környezetvédelmet és a lakosság közegészségét;
- e) a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak, valamint egyéb kiemelt védelem alatt álló területeknek a megőrzésével;
- f) gazdasági és egyéb tevékenység végzésével más személyek környezeti jogainak megsértése nélkül;

g) a biológiai sokféleség megőrzését és fenntartható használatát szolgáló intézkedések végrehajtásával a géntechnológiával módosított szervezetek kezelésével kapcsolatos tevékenységek elvégzése során.

A természeti erőforrások felhasználása során a jelen törvényben és Ukrajna egyéb jogszabályaiban meghatározott egyéb követelményeknek is eleget kell tenni.

IX. FEJEZET. A KÖRNYEZETVÉDELEM BIZTOSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ GAZDASÁGI MECHANIZMUS

41. cikk. Gazdasági intézkedések a környezetvédelem biztosítására

A környezet védelmét biztosító gazdasági intézkedések magukba foglalják:

- a) a gazdasági ösztönző erők alapján vállalatok, intézmények és szervezetek valamennyi irányítási, tudományos, műszaki és gazdasági tevékenységének kapcsolatát a természeti erőforrások észszerű felhasználásával és a környezet védelmét szolgáló intézkedések hatékonyságával kapcsolatban;
- b) a környezetvédelmi intézkedések finanszírozási forrásainak meghatározását;
- c) a természeti erőforrások felhasználási, a szennyező anyagok környezetbe történő kibocsátási határértékének meghatározását;
- d) a környezetvédelmi adókulcsok meghatározását;
- e) vállalatoknak, intézményeknek és szervezeteknek, valamint az állampolgároknak adó-, hitel- és egyéb kedvezmények biztosítását a hulladékszegény, energia-, illetve erőforrás-takarékos technológiák és a nem hagyományos energiafajták alkalmazása során, egyéb hatékony környezetvédelmi intézkedések végrehajtását;
- f) a környezetvédelmi jogszabályok megsértésével okozott károk előírt rend szerint történő megtérítését.

42. cikk. A környezetvédelmi intézkedések finanszírozása

Ukrajnában a környezetvédelmi intézkedéseket Ukrajna állami költségvetéséből, a Krími Autonóm Köztársaság költségvetéséből és a helyi költségvetésekből, vállalatok, intézmények és szervezetek alapjaiból, környezetvédelmi alapokból, önkéntes hozzájárulásokból és egyéb alapokból finanszírozzák.

43. cikk. A természeti erőforrások felhasználásának határértékei

A természeti erőforrások felhasználásának határértékeit a Krími Autonóm Köztársaság Legfelső Tanácsa, a megyei, városi (országos jelentőségű városok) tanácsai határozzák meg, kivéve azokat az eseteket, amikor a természeti erőforrások nemzeti jelentőséggel bírnak.

A nemzeti jelentőségű természeti erőforrások felhasználásának határértékeit Ukrajna Miniszteri Kabinete által meghatározott rend szerint állapítják meg.

44. cikk. Szennyezőanyag-kibocsátási határértékek

A környezetbe történő szennyezőanyag-kibocsátások és általában az egyéb káros hatások határértékeit a Krími Autonóm Köztársaság területén, a megyékben, az országos jelentőségű városokban vagy egyes régiókban a következő hatóságok határozzák meg:

- a) amennyiben az országos jelentőségű természeti erőforrások más régiók területének szennyezéséhez vezetnek, akkor az állami környezetvédelmi politikáját megvalósító központi végrehajtó szerv;
- b) egyéb esetekben – a Krími Autonóm Köztársaság Tanácsa, megyei, városi (országos jelentőségű városok) tanácsai által meghatározott rend szerint, a megyei, Kijevi és Szevasztopoli Városi Állami Közigazgatási Hivatalok beadványai alapján, a Krími Autonóm Köztársaság területén pedig – a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemért felelős végrehajtó szervének a beadványa alapján történik.

46. cikk. A környezetvédelmi adó felosztása

A környezetvédelmi adó forrásait – kivéve azokat, amelyek radioaktív hulladékok keletkezésével foglalkoznak (beleértve a már felhalmozottakat), és/vagy radioaktív hulladékok termelői általi ideiglenes tárolása az engedély különleges feltételeiben meghatározott időtartamon túl – Ukrajna költségvetési törvénykönyvével összhangban jóváírják az állami és a helyi költségvetésekben.

47. cikk. Környezetvédelmi alapok

A környezetvédelmi intézkedések finanszírozása érdekében állami, krími autonóm köztársaságbeli és helyi környezetvédelmi alapokat hoznak létre.

A Krími Autonóm Köztársaság és a helyi környezetvédelmi alapok a Krími Autonóm Köztársaság költségvetése és a vonatkozó helyi költségvetés részeként jönnek létre a környezeti károkozás helyén, mint:

- a) a környezetvédelmi adó részei a törvények szerint;
- b) a környezetvédelmi jogszabályok gazdasági és egyéb tevékenységből eredő megsértésével okozott károk pénzbírságának része, a hatályos jogszabályoknak megfelelően;
- c) vállalatok, intézmények, szervezetek és állampolgárok cél- és egyéb önkéntes hozzájárulásai.

A krími autonóm köztársaságbeli és a helyi környezetvédelmi alapok által kapott környezetvédelmi adóalap pénzüsszegeinek felosztását a Krími Autonóm Köztársaság Tanácsa, megyei, városi (országos jelentőségű városok) tanácsok valószínűsítik meg a megyei, Kijevi és Szevasztopoli Városi Állami Közigazgatási Hivatalok beadványai alapján, a Krími Autonóm Köztársaság területén pedig a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelmi felelős végrehajtó szervének a beadványa alapján.

Ukrajna Környezetvédelmi Alapját a következők alkotják:

- a) a környezetvédelmi adó részei a törvények szerint;
- b) vállalatok, intézmények, szervezetek és állampolgárok önkéntes és egyéb hozzájárulásai;
- c) a környezetvédelmi jogszabályok gazdasági és egyéb tevékenységből eredő megsértésével okozott károk pénzbírságának része, a hatályos jogszabályoknak megfelelően.

Az Ukrajna Környezetvédelmi Alapjához befolyt pénzeszközök felosztását Ukrajna Miniszteri Kabinete határozza meg a környezetvédelmi területén az állami környezetvédelmi politikát megvalósító központi végrehajtó szerv beadványa alapján.

A helyi, a krími autonóm köztársaságbeli és az állami környezetvédelmi alapok forrásai csak környezetvédelmi intézkedések végrehajtásának finanszírozására használhatók fel, beleértve a vidéki településekről és mezőgazdasági területekről származó vizek káros hatásai elleni védelmet, erőforrás-takarékossági intézkedéseket, beleértve az adott kérdésekkel kapcsolatos kutatásokat is, a természetvédelmi alap területei és objektumai állami kataszterének vezetését, valamint a környezetszennyezés csökkentését és a környezetvédelmi, valamint környezetvédelmi biztonsági előírások betartását, a környezetszennyezés közegészségügyi hatásának csökkentését célzó intézkedéseket.

A Krími Autonóm Köztársaságról és a helyi környezetvédelmi alapokról szóló szabályzatokat a Krími Autonóm Köztársaság Legfelső Tanácsa, illetve a helyi tanácsok hagyják jóvá, az Ukrajna Környezetvédelmi Alapjáról szóló szabályzatot pedig Ukrajna Miniszteri Kabinete.

Ukrajnában más alapokat is létrehozhatnak a környezet védelmét, a természeti erőforrások észszerű felhasználását és a környezet biztonságát szolgáló intézkedések ösztönzésére és finanszírozására.

48. cikk. Ösztönző rendelkezések a környezetvédelem rendszerében

Ukrajnában a természeti erőforrások észszerű felhasználására, a környezetvédelem megvalósítására a következőket alkalmazzák:

- a) kedvezmények nyújtása a vállalatok, intézmények, szervezetek és állampolgárok adóztatásában abban az esetben, ha azok a természeti erőforrások észszerű felhasználását és a környezet védelmét szolgáló intézkedéseket hajtanak végre, az alacsony hulladéktartalmú erőforrás- és energiatakarékos technológiákra való átállás esetében, hulladékártalmatlanítási és ártalmatlanítási berendezések, azok kezelő berendezései gyártásának és megvalósításának megszervezése esetén, valamint a környezet állapotának, szennyezőanyag-kibocsátási és kibocsátási forrásai ellenőrzésére szolgáló eszközök gyártásának esetén, a környezetvédelem javítását célzó egyéb intézkedések végrehajtása mellett;

- b) kedvezményes rövid és hosszú lejáratú hitelek nyújtása a természeti erőforrások észszerű felhasználását és a környezetvédelmet biztosító intézkedések végrehajtására;
- c) a főbb termelési környezetvédelmi alapok megemelt értékcsökkenési normáinak megállapítása;
- d) a környezetvédelmi alapok adómentessége;
- e) a környezetvédelmi alapokban található pénzeszközök egy részének szerződéses alapú átruházása vállalatok, intézmények, szervezetek és állampolgárok részére a szennyezőanyag-kibocsátás csökkentését, valamint a környezetre gyakorolt káros fizikai, kémiai és biológiai hatások csökkentését biztosító intézkedésekre, környezetbarát technológiák és iparágak fejlesztésére;
- f) lehetőség biztosítása a természeti erőforrások zálogalapú megszerzésére.

49. cikk. Környezetvédelmi biztosítás és környezetvédelmi audit

Ukrajnában önkéntes, illetve kötelező állami és egyéb típusú biztosítások köthetők az állampolgárok vagyonának, valamint vállalatok, intézmények, szervezetek vagyonának és jövedelmének biztosítására a környezetszennyezés és a természeti erőforrások állapotromlása által okozott károk esetén.

A környezetvédelmi követelmények figyelembevétele érdekében az állami tulajdon privatizációja vagy társaságosítása, a tulajdonformában vagy a tárgyak tulajdonjogának alanyaiban bekövetkezett egyéb változások során, valamint a környezetvédelmi biztosítás, ingatlan-bérbeadás, ingatlan- és földtulajdonszerzés, környezetvédelmi vezetési rendszerek létrehozása, üzemeltetése, tanúsítása, egyéb tevékenységei esetében Ukrajnában önkéntes vagy kötelező környezetvédelmi auditot végeznek.

A környezetvédelmi biztosítás és a környezetvédelmi audit elvégzésének rendjét Ukrajna jogszabályai határozzák meg.

X. FEJEZET. INTÉZKEDÉSEK A KÖRNYEZETI BIZTONSÁG MEGVALÓSÍTÁSÁRA

50. cikk. Környezeti biztonság

A környezeti biztonság a környezet olyan állapota, amelyben megvalósítják az ökológiai helyzet romlását és az emberi egészséget veszélyeztető veszélyek kialakulásának megelőzését.

Ukrajna állampolgárainak garantált a környezeti biztonság az egymással összefüggő politikai, gazdasági, műszaki, szervezeti, állami, jogi és egyéb intézkedések széles körének végrehajtása által.

A természetes és jogi személyek környezetkárosítást okozó tevékenysége bírósági határozat által megszüntethető.

51. cikk. Vállalatok, építmények és egyéb létesítmények elhelyezésére, tervezésére, építésére, átépítésére, üzembe helyezésére és üzemeltetésére vonatkozó környezetvédelmi követelmények

A meglévő vállalatok, építmények és egyéb létesítmények tervezése, elhelyezése, kivitelezése, újak üzembe helyezése, felújítása, a meglévők fejlesztése, új technológiai eljárások és berendezések bevezetése esetén, valamint ezen objektumok üzemeltetése során biztosított az emberek ökológiai biztonsága, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, a környezetre gyakorolt káros hatások normáinak betartása. Mindeközben ennek ki kell terjednie a káros anyagok és hulladékok befogására, hasznosítására, ártalmatlanítására vagy teljes megszüntetésére, az egyéb környezetvédelmi és emberi egészségre vonatkozó követelmények betartására.

Azok a vállalatok, intézmények, szervezetek, amelyek tevékenysége a környezetre gyakorolt káros hatással van összefüggésben, függetlenül azok üzembe helyezésének időpontjától fel kell hogy legyenek szerelve a szennyeződések vagy kibocsátások tisztítására vagy ártalmatlanítására szolgáló létesítményekkel, berendezésekkel és eszközökkel, csökkentve a káros tényezők hatását, valamint a szennyező anyagok mennyiségének, összetételének és a káros tényezők jellemzőinek ellenőrzésére szolgáló eszközökkel.

A gazdasági és egyéb tevékenységekkel kapcsolatos projekteknek rendelkezniük kell olyan anyagokkal, amelyek értékelik a környezetre és az emberi egészségre gyakorolt hatásokat.

Az értékelést a környezetvédelmi jogszabályok követelményeinek, a terület ökológiai kapacitásának, a létesítmények tervezett elhelyezésének helyén a környezet állapotának, az ökológiai előrejelzések, a régió társadalmi-gazdasági fejlődésének kilátásai, a káros tényezők és tárgyak környezetre gyakorolt halmozott hatásának kapacitása és típusai figyelembevételével végzik.

Azok a vállalatok, intézmények és szervezetek, amelyek vállalatok, épületek és egyéb létesítmények elhelyezését, tervezését, építését, rekonstrukcióját, műszaki felújítását, üzembe helyezését végzik, valamint amelyek olyan kutatási tevékenységet folytatnak, ami véleményük szerint károsan befolyásolhatja a környezet állapotát, külön nyilatkozatot nyújtanak be az állami környezetvédelmi politikát megvalósító központi végrehajtó szervhez.

Tilos olyan vállalatokat, épületeket és egyéb létesítményeket üzembe helyezni, ahol nem biztosított minden környezetvédelmi követelmény maradéktalan betartása és az építési, felújítási (bővítési és műszaki átszerelési) projektekben előírt intézkedések végrehajtása.

52. cikk. Környezetvédelem növényvédő szerek, műtrágyák, olaj- és kőolajtermékek, mérgező vegyszerek és egyéb készítmények alkalmazása mellett

A vállalatok, intézmények, szervezetek és állampolgárok kötelesek betartani a növényvédő szerek, növekedésserkentők, műtrágyák, olaj- és kőolajtermékek, mérgező vegyszerek és egyéb készítmények szállítására, tárolására és felhasználására vonatkozó szabályokat azért, hogy megakadályozzák a környezet és élelmiszerek, az általuk és összetevőik által történő szennyezését.

Új vegyi anyagok és készítmények, egyéb potenciálisan a környezetre veszélyes anyagok létrehozásakor a jogszabályban meghatározott eljárás szerint ki kell dolgozni és jóvá kell hagyni ezen anyagok megengedett mértékét a környezetben és az élelmiszerekben, a felhasználás

utáni maradék mennyiségük meghatározásának és ártalmatlanításának módszereit.

Az ilyen készítményekben, valamint az előállításukhoz felhasznált alapanyagokban a környezetet vagy az emberi egészséget károsan befolyásoló természetes és mesterséges keverékek tartalma nem haladhatja meg a jogszabályban meghatározott megengedett mértéket.

A környezetre és az emberi egészségre veszélyes mérgező és egyéb anyagok előállítására, tárolására, szállítására, felhasználására, ártalmatlanítására, eltemetésére vonatkozó környezetvédelmi követelményeket, a vegyi anyagok mérgező osztályba történő besorolását és veszélyességi fok szerinti osztályozását jogszabályok által határozzák meg, a környezeti hatásvizsgálat véleménye alapján és a lakosság egészségügyi, valamint járványügyi jóléte terén állami politikát megvalósító központi végrehajtó szerv, valamint a környezetvédelem területén az állami politikát megvalósító központi végrehajtó szerv által hagyják jóvá.

Az Ukrajnában alkalmazható növényvédő szerek és mezőgazdasági vegyszerek jegyzékét, a használatukra vonatkozó előírásokat, valamint a jegyzék éves kiegészítését a törvényben előírt módon határozzák meg.

53. cikk. A természet védelme az ellenőrizetlen és káros biológiai hatásoktól

A vállalatok, intézmények, szervezetek kötelesek biztosítani a mikroorganizmusok, egyéb biológiailag aktív anyagok és biotechnológiai termékek környezetbarát előállítását, tárolását, szállítását, felhasználását, megsemmisítését, ártalmatlanítását és eltemetését, valamint az állatok és növények betelepítését, akklimatizálását és újraakklimatizálását, intézkedéseket kidolgozni és végrehajtani a biológiai tényezők környezetre és emberi egészségre gyakorolt káros hatásainak megelőzésére és megszüntetésére.

Az új mikroorganizmustörzsek és biológiailag aktív anyagok létrehozása azok környezetre és az emberi egészségre gyakorolt hatásának felméréssel történik.

Az említett organizmusok és anyagok létrehozásakor ki kell dolgozni a megengedett legnagyobb koncentrációkra vonatkozó előírásokat, módszereket ezen organizmusok és anyagok meghatározására a környezetben és az élelmiszerekben.

Új mikroorganizmustörzsek és egyéb biológiailag aktív anyagok, valamint géntechnológiával módosított szervezetek előállítása és felhasználása, mikroorganizmustörzsek, egyéb biológiailag aktív anyagok és géntechnológiával módosított szervezetek felhasználásával előállított termékek révén.

54. cikk. A környezet védelme a fizikai tényezők akusztikus, elektromágneses, ionizáló és egyéb káros hatásaitól, radioaktív szennyezésektől

A helyi tanácsok, vállalatok, intézmények, szervezetek és állampolgárok tevékenységük végzése során a településeken, rekreációs és védett területeken, valamint a vadon élő állatok tömeges felhalmozódásának és szaporodásának helyein kötelesek megtenni a szükséges intézkedéseket a környezetre és az emberi egészségre gyakorolt akusztikus, elektromágneses, ionizáló és egyéb káros fizikai hatások megállapított mértéke túllépésének megelőzése érdekében.

A radioaktív anyagok különféle formáival és bármilyen célú felhasználásával kapcsolatos gazdasági vagy egyéb tevékenységet folytató vállalatok, intézmények, szervezetek kötelesek biztosítani az adott tevékenység környezetbiztonságát, amely kizárná a környezet radioaktív szennyezésének és az emberi egészségre gyakorolt negatív hatásának lehetőségét a radioaktív anyagok kitermelése, dúsítása, szállítása, feldolgozása, felhasználása és eltemetése során.

55. cikk. A környezet védelme a hulladékszennyezéstől

A hulladékok tulajdonjogának alanyai kötelesek hatékony intézkedéseket fogantatosítani a hulladékkeletkezés csökkentésére, valamint annak ártalmatlanítására, hasznosítására vagy elhelyezésére.

Hulladékgazdálkodási tevékenységet csak a helyi tanácsok által meghatározott területeken, a hulladékgazdálkodási tevékenység elvégzésére kiadott engedéllyel lehet elvégezni az egészségügyi és ökológiai normák betartásával olyan módon, amely lehetővé teszi a hulladékok másodlagos nyersanyagként való további felhasználását, valamint a környezet és az emberi egészség biztonságát.

56. cikk. Járművek és egyéb mobil tárgyak, berendezések környezetbiztonsága

A személygépkocsik, repülőgépek, hajók, egyéb mobil járművek, berendezések tervezésével, gyártásával, üzemeltetésével és karbantartásával, valamint üzemanyag gyártásával és szállításával foglalkozó vállalatok, intézmények, szervezetek kötelesek intézkedéscsomagot kidolgozni és végrehajtani a mérgezőképesség csökkentésére, valamint a kipufogógázokban és a járművek kibocsátásaiban lévő káros anyagok ártalmatlanítására, átállni kevésbé mérgező típusú energiákra és üzemanyagokra, a járművek üzem módjának betartására, valamint egyéb intézkedéseket fogantatosítani, amelyek a szennyező anyagok környezetbe történő kibocsátásának és lerakásának megakadályozására és csökkentésére, valamint a fizikai hatás megállapított szintjének való megfelelésre irányulnak.

Nem megengedett olyan járművek és egyéb mobil tárgyak, berendezések gyártása és üzemeltetése, amelyek kibocsátásaiban a szennyezőanyag-tartalom meghaladja a megállapított határértékeket.

A közlekedési szervezetek vezetői és a járműtulajdonosok felelősek az adott járműtípusra megállapított a kipufogógázokban, szennyezőanyag-kibocsátásokban és a mobil források fizikai tényezőinek környezetre gyakorolt hatásaiban található szennyezőanyag-tartalomra vonatkozó előírások betartásáért.

57. cikk. Környezetbiztonsági követelmények betartása tudományos kutatások, felfedezések, találmányok megvalósítása, új berendezések, importált berendezések, technológiák és rendszerek alkalmazása során

Alapvető és alkalmazott tudományos, kutató fejlesztő és fejlesztő tervező munkák elvégzésekor kötelezően figyelembe kell venni a környezetvédelmi előírások követelményeit, a természeti erőforrások észszerű felhasználását és újratermelését, valamint a környezetbiztonságot.

Tilos az olyan felfedezések, találmányok bevezetése, új berendezések, importált berendezések, technológiák, rendszerek alkalmazása, amelyek nem felelnek meg a környezetbiztonsági követelményeknek.

A megállapított követelmények megsértése esetén a tevékenységet a felhatalmazott állami szervek megszüntetik, a vétkes személyeket pedig felelősségre vonják.

58. cikk. A katonai, védelmi létesítményekhez és katonai tevékenységekhez támasztott környezetbiztonsági követelmények

A környezetvédelmi követelmények, amelyeket a létesítmények elhelyezésére, tervezésére, építésére, rekonstrukciójára, üzembe helyezésére és üzemeltetésére alakítottak ki a kémiai, fizikai és biológiai tényezők környezetre gyakorolt negatív hatásának korlátozása érdekében, valamint a jelen törvényben és Ukrajna egyéb jogszabályaiban előírt egyéb követelmények teljes mértékben vonatkoznak a katonai és védelmi létesítményekre, valamint a Nemzeti Rendőrség és az állambiztonság létesítményeire.

A katonai egységek bevetésekor, hadgyakorlatok, manőverek lebonyolítása során, csapatok és haditechnikai eszközök mozgásakor is be kell tartani a környezetbiztonsági követelményeket, kivéve az Ukrajna jogszabályaival összhangban bejelentett különleges helyzeteket.

Ukrajna területén a katonai, védelmi létesítményekhez és katonai tevékenységekhez támasztott környezetbiztonsági követelmények betartásának állami ellenőrzését jelen törvénnyel és Ukrajna egyéb jogszabályaival összhangban hajtják végre.

59. cikk. A települések elhelyezkedésével és fejlesztésével szemben támasztott környezetvédelmi követelmények

A települések tervezését, elhelyezését, építését és fejlesztését a helyi tanácsok döntése alapján végzik, figyelembe véve a területek ökológiai kapacitását, a környezetvédelmi követelmények betartását, a természeti erőforrások észszerű felhasználását és a környezetbiztonságot.

A települések fejlesztésére és elhelyezésére vonatkozó fő tervek kidolgozásakor a községi, nagyközségi, városi tanácsok kialakítják a természeti erőforrások felhasználásának rendszerét, a környezetvédelem és környezetbiztonság módját, a külvárosi és zöldövezeti területeken egyeztetve azokkal a helyi önkormányzatokkal, amelyeknek a területén azok találhatóak, Ukrajna jogszabályaival összhangban.

XI. FEJEZET. KIEMELT VÉDELEM ALATT ÁLLÓ TERMÉSZETI TERÜLETEK ÉS OBJEKTUMOK

60. cikk. A kiemelt védelem alatt álló természeti területek és objektumok rendszere

Azon természeti területek és objektumok állnak kiemelt védelem alatt, amelyek nagy ökológiai értékkel rendelkező egyedi és tipikus természeti komplexumok, amelyeken megóvják a kedvező ökológiai feltételeket, megelőzik a negatív természeti folyamatokat, jelenségeket.

A kiemelt védelem alatt álló természeti területek és objektumok egységes területi rendszert alkotnak, és a következőket foglalják magukban: a természetvédelmi alap területei és objektumai, üdülőhely és gyógyászati, valamint egészségjavító, rekreációs, vízvédelmi, tájvédelmi és egyéb típusú területek, objektumok, amelyeket Ukrajna jogszabályai határoznak meg.

61. cikk. Ukrajna Természetvédelmi Alapja

Azokat a szárazföldi és vízi területeket, természeti komplexumokat és objektumokat, amelyek különleges ökológiai, tudományos, esztétikai és gazdasági értékkel bírnak, és amelyek célja a természeti sokféleség, az állat- és növényfajok génállományának megőrzése, az általános ökológiai egyensúly fenntartása és a környezet háttérmonitoringja, részben vagy egészben kivonták a gazdasági felhasználásból, és Ukrajna Természetvédelmi Alapjának részévé vagy tárgyává nyilvánítják.

Ukrajna Természetvédelmi Alapja a következő objektumokat foglalja magában: állami védett területek, természeti nemzeti parkok, rezervátumok, természeti emlékek, botanikus kertek, dendrológiai és állatkertek, kert- és parképítészeti emlékek, védett kistájak (dülők).

A természetvédelmi alaphoz tartozó területek és objektumok szervezésének, használatának és védelmének rendjét, azok további kategóriáit Ukrajna jogszabályai határozzák meg.

62. cikk. Üdülő- és gyógyászati-egészségügyi övezetek

Az üdülő- és gyógyászati-egészségügyi övezetek olyan területek, amelyek kifejezett természetes gyógyító tényezőkkel rendelkeznek: ásványi források, éghajlati és egyéb körülmények, amelyek elősegítik az emberek gyógyítását és rehabilitációját.

Az üdülőterületek természeti adottságainak, gyógyászati tényezőinek védelme, károsodásuk, szennyeződésük és kimerülésük megelőzése érdekében egészségügyi védelmi körzeteket hoznak létre.

Az üdülő- és gyógyászati-egészségügyi területeken belül tilos olyan tevékenységek művelése, amelyek azok rendeltetési céljával ellentétes, vagy hátrányosan befolyásolhatják a kiemelt védelem alatt álló területek gyógyászati tulajdonságait és higiéniai állapotát.

A területek üdülő- és gyógyászati-egészségügyi területté történő átminősítését Ukrajna Legfelső Tanácsa és a Krími Autonóm Köztársaság Legfelső Tanácsa állapítja meg, környezetvédelmi rendszerüket pedig Ukrajna Miniszteri Kabinete és a Krími Autonóm Köztársaság Minisztertanácsa határozza meg Ukrajna jogszabályaival összhangban.

63. cikk. Rekreációs területek

A rekreációs területek olyan szárazföldi és vízi területek, amelyeket a lakosság szervezett tömeges üdülésére és turizmusra terveztek.

A rekreációs területeken tilos:

- a) olyan gazdasági és egyéb tevékenység végzése, amely károsan befolyásolja a környezetet, vagy akadályozhatja a terület rendeltetésszerű használatát;
- b) a természeti táj megváltoztatása és egyéb olyan tevékenységek, amelyek ellentmondanak ezen területek rendeltetésszerű használatának.

Az adott területek használati rendjét a Krími Autonóm Köztársaság Legfelső Tanácsa és a helyi tanácsok határozzák meg Ukrajna jogszabályaival összhangban.

64. cikk. Ritka és veszélyeztetett állat- és növényfajok védelme

Azok a ritka és veszélyeztetett állat- és növényfajok, amelyek Ukrajna területén, annak kontinentális talapzatán és kizárólagos (tengeri) gazdasági övezetében állandó vagy ideiglenes jelleggel természetes körülmények között tartózkodnak (növekednek), különleges védelem alatt állnak, és bejegyzik Ukrajna Vörös Könyvébe.

Az Ukrajna Vörös Könyvében szereplő objektumok védelmét és megújítását az állami szervek, önkormányzati hatóságok, jogi személyek és természetes személyek biztosítják, akik a törvény szerint az állat- és növényvilág felhasználásának alanyai.

Ukrajna Vörös Könyvének objektumai a törvénynek megfelelően állami, önkormányzati és magántulajdonban is lehetnek.

Ukrajna Vörös Könyvének vezetését a környezetvédelem területén az állami politika kialakításáért felelős központi végrehajtó szerv végzi.

XII. FEJEZET. KÖRNYEZETVÉDELMI VÉSZHELYZETEK

65. cikk. A környezetvédelmi vészhelyzetek zónái

Ukrajna egy olyan különálló területe, ahol környezetvédelmi veszélyhelyzet alakult ki, környezetvédelmi veszélyhelyzeti zónává nyilvánítható.

A környezetvédelmi vészhelyzet egy olyan vészhelyzet, amely által egy különálló területen negatív változások következtek be a környezetben, és amelyek az állam sürgősségi intézkedéseinek alkalmazását teszik szükségessé.

A természeti környezet negatív változásai bizonyos természeti komplexumok és erőforrások olyan elvesztése, kimerülése vagy megsemmisülése, amelyek a környezet túlzott szennyezése, a természeti erők és egyéb tényezők olyan pusztító hatásai miatt következtek be, amelyek korlátozzák vagy kizárják az emberi életet és a gazdasági tevékenység elvégzésének lehetőségét ilyen körülmények között.

Ukrajna Nemzetbiztonsági és Védelmi Tanácsának vagy Ukrajna Miniszteri Kabinetének javaslatára Ukrajna elnöke ökológiai vészhelyzeti övezetté nyilváníthatja Ukrajna egy meghatározott területét. Ukrajna elnökének egy meghatározott terület ökológiai veszélyhelyzeti övezetté nyilvánításáról szóló rendeletét Ukrajna Legfelső Tanácsa hagyja jóvá, a rendelet Ukrajna elnöke általi benyújtástól számított két napon belül.

A rendkívüli intézkedések végrehajtása során keletkező viszonyok jogi szabályozását, amelyek célja az emberi élet és egészség védelme, valamint a környezeti helyzet normalizálása az ökológiai vészhelyzeti övezetté nyilvánított területen, az ökológiai veszélyhelyzeti övezet jogi rendjének kialakítására vonatkozó eljárási rend meghatározása, annak szervezési, pénzügyi és anyagi-műszaki támogatása, a környezeti veszélyhelyzet által okozott károk megtérítésének eljárása, valamint egyéb szervezési kérdések kezelése ezen a területen Ukrajna A környezetvédelmi vészhelyzetek zónájáról szóló törvényével, egyéb előírásokkal összhangban hajtják végre.

66. cikk. Balesetek megelőzése és a káros környezeti következmények felszámolása

Olyan gazdasági és egyéb létesítmények tervezésénél és üzemeltetésénél, amelyek tevékenysége káros hatással lehet a környezetre, intézkedések kidolgozása és végrehajtása valósul meg a balesetek megelőzésére és azok káros környezeti következményeinek felszámolására.

Az állami iparbiztonsági politikát megvalósító végrehajtó hatalom központi szerve és az atomenergia-felhasználás biztonsága terén az állami politikát megvalósító központi hatalom végrehajtó szerve együtt a környezetvédelem, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, újra-termelése és védelme terén az állami felügyeletet (ellenőrzést) megvalósító végrehajtó hatalom központi szervével rendszeresen ellenőrzik a környezetre veszélyes létesítmények állapotát, a megfelelő intézkedések és követelmények betartását biztonságos üzemeltetésük érdekében.

Az ökológiailag veszélyes objektumok listáját a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását biztosító végrehajtó hatalom központi szerve határozza meg.

Környezetszennyezést okozó baleset esetén a vállalatok, intézmények, szervezetek kötelesek haladéktalanul megkezdeni a következmények felszámolását. Egyidejűleg a tisztségviselők vagy a vállalatok tulajdonosai, intézmények és szervezetek vezetői kötelesek bejelentést tenni a balesetről és az elvégzett intézkedésekről a községi, nagyközségi, városi tanács végrehajtó bizottságainak, informálni a lakosság egészségügyi és járványügyi jóléte terén az állami politika végrehajtását biztosító végrehajtó hatalom központi szervét, a megfelelő megyei, Kijevi, Szevasztopoli, Városi Állami Közigazgatási Hivatalokat, a Krími Autonóm Köztársaság területén pedig a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemmel foglalkozó végrehajtó hatóság szervét és a lakosságot.

XIII. FEJEZET. VITÁS KÉRDÉSEK RENDEZÉSE A KÖRNYEZETVÉDELEM TERÜLETÉN

67. cikk. Vitás kérdések rendezése a környezetvédelem területén

A környezetvédelem területén felmerülő vitás kérdéseket bíróságok, helyi tanácsok vagy az általuk alakított testületek tárgyalják hatáskörüknek megfelelően és az Ukrajna jogszabályai által előírt rend szerint.

Az ukrán vállalatok, intézmények és szervezetek, valamint a más államok vállalatai, intézményei és szervezetei között a környezetvédelem területén kialakult vitás kérdések rendezését Ukrajna és az érdekelt államok képviselőiből paritásos alapon felállított bizottság vagy választott bíróság vizsgálja.

XIV. FEJEZET. FELELŐSSÉG A KÖRNYEZETVÉDELMI JOGSZABÁLYOK MEGSÉRTÉSÉÉRT

68. cikk. Felelősség a környezetvédelmi jogszabályok megsértéséért

Ukrajna környezetvédelmi jogszabályainak megsértése fegyelmi, közigazgatási, polgári és büntetőjogi felelősséget von maga után, amelyet jelen törvény és Ukrajna egyéb jogszabályai állapítanak meg.

A környezetvédelmi jogszabályok megsértéséért a felelősség azon személyeket terheli, akik:

- a) megsértették az állampolgárok ökológiailag biztonságos természeti környezethez való jogait;
- b) megsértették a környezetbiztonsági előírásokat;
- c) megsértették a környezeti hatásvizsgálatról szóló jogszabályok követelményeit, többek között tudatosan hamis környezeti hatásvizsgálati jelentések vagy környezeti hatásvizsgálati következtetések benyújtásával;
- d) a meghatározott rend szerint nem vették figyelembe a környezeti hatásvizsgálat eredményeit, és nem tartották be azon környezeti feltételeket, amelyeket a környezeti hatásvizsgálati jelentések határoztak meg;
- e) megsértették a környezetvédelmi követelményeket a vállalatok, épületek, járművek és egyéb létesítmények tervezése, elhelyezése, építése, átépítése, üzembe helyezése, üzemeltetése és felszámolása során;
- f) nem akadályozták meg a határértéket meghaladó, vészhelyzeti és azonnali kibocsátások, szennyező anyagok kibocsátásának és egyéb káros környezeti hatásoknak a kijutását a környezetbe;
- g) túllépték a határértékeket, és megszegték a természeti erőforrások felhasználásának egyéb követelményeit;
- h) öncélúan használták fel a természeti erőforrásokat;
- i) nem tettek megfelelő intézkedéseket arra, hogy megelőzzék és megszüntessék a balesetek és egyéb környezetkárosító hatások környezeti következményeit;

- j) nem tartották be a környezetvédelem területén állami ellenőrzést végző szervek utasításait, és ellenállást gyakoroltak a képviselőikkel szemben;
- k) megsértették a vegyi növényvédő szerek, ásványi műtrágyák, mérgező radioaktív anyagok és hulladékok tárolására, szállítására, felhasználására, ártalmatlanítására és betemetésére vonatkozó környezetvédelmi követelményeket;
- l) nem tartották be a természetvédelmi alap területeire és objektumaira, valamint egyéb kiemelt védelem alatt álló területek védelmére, az Ukrajna Vörös Könyvében szereplő állat- és növényfajokra vonatkozó követelményeket;
- m) megtagadták a környezet állapotára, valamint a szennyező forrásokra vonatkozó időszerű, teljes és megbízható tájékoztatást, eltitkolták a környezetszennyezés eseteit, meghamisították az ökológiai helyzet állapotára vagy a lakosság megbetegedésére vonatkozó adatokat;
- n) megalázták a környezetvédelem területén ellenőrzést végző munkavállalók becsületét és méltóságát, veszélyeztették az életüket, valamint egészségüket;
- o) megsértették a környezetvédelmi követelményeket a géntechnológiával módosított szervezetek kezelésével kapcsolatos tevékenységek során;
- p) megsértették Ukrajna jogszabályi követelményeit a stratégiai környezeti vizsgálat végrehajtása során.

Ukrajna jogszabályai felelősséget állapíthatnak meg a környezetvédelmi jogszabályok egyéb megsértéséért.

A vállalatok, intézmények, szervezetek és állampolgárok Ukrajna jogszabályai által meghatározott rendben és méretekben kötelesek megtéríteni az általuk a környezetvédelmi jogszabályok megsértése miatt okozott károkat.

A fegyelmi, közigazgatási vagy büntetőjogi felelősségre vonás alkalmazása nem mentesíti az elkövetőket a környezetszennyezéssel és a természeti erőforrások minőségének romlásával okozott károk megtérítése alól.

A törvénytelenül kitermelt erőforrások és az azokból készült termékek kártérítés nélküli lefoglalás, a bűncselekmény eszközei pedig elkobzás tárgyát képezik. Az értékesítésükből származó jövedelmet a Krími Autonóm Köztársaság és a helyi környezetvédelem alapjaiba irányítják.

A környezetvédelemre és a természeti erőforrások felhasználására, a környezet biztonságának biztosítására vonatkozó követelmények megszegésében bűnös tisztviselőktől és szakemberektől a környezetvédelem, a természeti erőforrások észszerű felhasználása, újratermelése és védelme terén az állami felügyeletet (ellenőrzést) megvalósító végrehajtó hatalom központi szervének beadványa alapján, a vezető testületeik döntése szerint részben vagy egészben megvonják a gazdasági tevékenység fő eredményeiért járó munkabéren túli juttatásokat.

A munkabéren túli juttatások megvonásának rendjét Ukrajna jogszabályai határozzák meg.

69. cikk. A polgári jogi felelősség alkalmazásának jellemzői

A környezetvédelmi jogszabályok megsértésével okozott kár teljes mértékben történő megtérítése kötelező.

Az ilyen kárt elszenvedő személyek az egészség, a környezet minőségének helyreállításához, a természeti erőforrások rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotba történő újratermeléséhez szükséges időre jogosultak a meg nem kapott jövedelmük megtérítésére.

A fokozott környezeti veszélyforrásokkal rendelkező személyek kötelesek megtéríteni az állampolgároknak és jogi személyeknek okozott kárt, kivéve, ha bebizonyosodik, hogy a kárt természeti jelenség vagy az áldozat szándékos cselekedete okozta.

A termelésmegosztási megállapodás végrehajtásával összefüggésben okozott környeztkárosítás megtérítés tárgyát képezi Ukrajna A termelésmegosztási megállapodásokról szóló törvényének 29. cikkében foglalt követelményeknek megfelelően.

70. cikk. Környezetvédelmi jogsértések és bűncselekmények közigazgatási és büntetőjogi felelőssége

A környezetvédelmi jogsértések és bűncselekmények összetételének meghatározását, az elkövetők közigazgatási és büntetőjogi felelősségre vonásának rendjét Ukrajna Közigazgatási szabálysértési törvénykönyve és Ukrajna Büntetőjogi törvénykönyve állapítja meg.

XV. FEJEZET. UKRAJNA NEMZETKÖZI KAPCSOLATAI A KÖRNYEZETVÉDELEM TERÜLETÉN

71. cikk. Ukrajna részvétele a nemzetközi együttműködésben a környezetvédelem területén

Ukrajna részt vesz az állami szintű nemzetközi együttműködésben a környezetvédelem területén Ukrajna jogszabályaival és a nemzetközi joggal összhangban.

Amennyiben az Ukrajna Legfelső Tanácsa által jóváhagyott nemzetközi megállapodás az ukrainai környezetvédelmi jogszabályokban foglaltaktól eltérő szabályokat állapít meg, a nemzetközi megállapodás szabályait alkalmazzák.

Ukrajna intézkedéseket tesz a környezetvédelem területén más országokkal folytatott nemzetközi együttműködés fejlesztésére és megerősítésére, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete és tagszervezetei, egyéb kormányzati és nem kormányzati nemzetközi szervezetek környezetvédelmi tevékenysége keretében.

72. cikk. Külföldi és hontalan személyek, külföldi jogi személyek kötelezettsége Ukrajna környezetvédelmi jogszabályainak betartására

A külföldi és hontalan személyek, külföldi jogi személyek kötelesek betartani jelen törvény és a környezetvédelemmel kapcsolatos Ukrajna területén hatályos egyéb jogszabályok követelményeit. Ezek megsértéséért Ukrajna jogszabályai szerint felelnek (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>).

UKRAJNA TERMÉSZETVÉDELMI ALAPJÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY

A törvény Ukrajna Legfelső Tanácsának határozata alapján lépett érvénybe (1992).

ЗАКОН УКРАЇНИ Про природно-заповідний фонд України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 34, ст.502).

I. FEJEZET. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk. Ukrajna jogszabályainak feladatai Ukrajna Természetvédelmi Alapjáról

Az ukrán természetvédelmi alapról szóló ukrajnai jogszabályok feladata a közkapcsolatok szabályozása a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak megszervezésével, védelmével és használatával, természetes komplexumaik újratermelésével és kezelésével kapcsolatban.

2. cikk. Ukrajna jogszabályai a természetvédelmi alapról

A természetvédelmi alap területeinek és objektumainak védelme és használata, valamint a természeti komplexumok újratermelése terén fennálló viszonyokat Ukrajna környezetvédelmi törvénye, ezen törvény és Ukrajna egyéb jogszabályai szabályozzák.

3. cikk. Az ukrán természetvédelmi alap területeinek és objektumainak osztályozása

Ukrajna Természetvédelmi Alapja az alábbi kategóriákat tartalmazza: természetvédelmi területek, bioszféra-rezervátumok, nemzeti parkok, regionális tájparkok, rezervátumok, természeti emlékek, védett kistájak, mesterségesen létrehozott objektumok – botanikus kertek, dendrológiai parkok, állatkertek (állatparkok), természeti emlékek, kert- és parképítészeti emlékek.

A rezervátumok, természeti emlékek, botanikus kertek, dendrológiai parkok, állatkertek, kert- és parképítészeti emlékek ökológiai és tudományos, történelmi és kulturális értéküktől függően lehetnek országos vagy helyi jelentőségűek.

A rezervátumokká vagy természeti emlékekké nyilvánított természeti komplexumok és objektumok származásától, egyéb jellemzőjétől, céljától és a szükséges védelem módjától függően a rezervátumok lehetnek: táji, erdei, botanikai, állattani, madártani, rovar-tani, ichtiológiai, hidrológiai, általános geológiai, paleontológiai és karsztbarlangtani jellegűek.

A természeti emlékek lehetnek: komplex, őserdei, botanikai, állattani, hidrológiai és geológiai jellegűek. A természeti emlékek a természetvédelmi alap egyéb objektumainak területén is elhelyezkedhetnek.

4. cikk. A természetvédelmi alap területén és tárgyaiban fennálló tulajdonformák

A természetvédelmi területek, a bioszféra-rezervátumok védett zónái, a nemzeti parkok földterületei és egyéb természeti erőforrásai az ukrán nép tulajdonát képezik.

A regionális tájparkok, a bioszféra-rezervátumok pufferezónája, antropogén tájzónája, szabályozott védett zónája, földterületek és egyéb természeti erőforrások, amelyek a nemzeti parkok részét képezik, de nem adták át a nemzeti parkok számára, továbbá a rezervátumok, a természeti emlékek, a védett kistájak, botanikus kertek, dendrológiai parkok, állatkertek, kert- és parképítészeti emlékek képezhetik az ukrán nép tulajdonát, de lehetnek az ukrán törvények által biztosított egyéb tulajdonformában is.

Az e törvény elfogadása előtt létesített botanikus kertek, dendrológiai parkok és állatkertek nem privatizálhatók.

A rezervátumok, a természeti emlékek, a védett kistájak, botanikus kertek, dendrológiai parkok, állatkertek, kert- és parképítészeti emlékek

földterülete tulajdonjogának megváltozása esetén a földtulajdonos köteles gondoskodni ezek védelméről és megőrzéséről a védelmi kötelezettség megfelelő ismételt bejegyzésével.

5. cikk. A természetvédelmi alap területei és objektumai működésének jogi alapjai

A természetvédelmi alap területeinek és objektumainak feladatait, tudományos profilját, működésének jellegét és rendjét az ezekre vonatkozó rendelkezések határozzák meg, amelyeket e törvénnyel összhangban dolgoznak ki és hagynak jóvá:

- a végrehajtó hatalom központi szerve, amely biztosítja az állami környezetvédelmi politika kialakítását és végrehajtását az országos jelentőségű természetvédelmi alap területein és tárgyain;
- megyei, kiejvi és szevasztopoli városi államigazgatás, a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelmi végrehajtó szervei, a helyi jelentőségű természetvédelmi alap területei és objektumai vonatkozásában.

A természeti emlékek és a védett kistájak (dűlők) természetvédelmi rendjének feladatait, jellemzőit e törvény alapján közvetlenül elsődlegesen a számviteli bizonylatokban határozzák meg.

A csernobili katasztrófa következtében radioaktívan szennyezett terület tilalmi övezetében és feltétel nélküli (kötelező) áttelepítési övezetében kialakított területek és természetvédelmi alapobjektumok feladatait A csernobili baleset következtében radioaktív szennyeződéssel szennyezett terület jogi rendjéről Ukrajna törvénye alapján készült rendeletek szabályozzák.

A természetvédelmi terület, a bioszféra-rezervátum, a nemzeti park, a botanikus kert, a dendrológiai park, az országos jelentőségű állatkert, valamint a regionális tájpark jogi személy. A botanikus kertek, dendrológiai parkok, helyi jelentőségű állatkertek, valamint a kert- és parképítészeti emlékek Ukrajna jogszabályai szerint elismerhetők jogi személyként.

6. cikk. Különleges ökológiai, tudományos, esztétikai, gazdasági, valamint történelmi és kulturális értéket képviselő területek és objektumok védelme

A különleges ökológiai, tudományos, esztétikai, gazdasági, valamint történelmi és kulturális értéket képviselő területek és objektumok átfogó védelem alá esnek, amelynek eljárási rendjét e törvénnyel, illetve Ukrajnának a történelmi és kulturális emlékek védelméről szóló jogszabályaival összhangban az egyes területek vagy objektumok előírásai határozzák meg, amelyeket a központi végrehajtó szerv hagy jóvá, amely biztosítja a környezetvédelem és a kultúra területén az állami politika kialakítását és végrehajtását.

7. cikk. A természetvédelmi alap földterületei

A természetvédelmi alap földterületei olyan természeti komplexumokkal és különleges természetvédelmi, ökológiai, tudományos, esztétikai, rekreációs és egyéb értékű objektumokkal rendelkező föld- és vízterületek, amelyek a törvénynek megfelelően a természetvédelmi alap szerinti területi és tárgyi státusszal rendelkeznek.

Az ukrán természetvédelmi alap területei, valamint a különleges ökológiai, tudományos, esztétikai, gazdasági értékkel rendelkező területek és objektumok földjei, amelyek e törvény 6. cikkének megfelelően komplex védelem tárgyai, a természetvédelmi alap földterületéhez tartoznak.

A természetvédelmi alap és egyéb természetvédelmi vagy történeti-kulturális célú földeken tilos minden olyan tevékenység, amely a természeti és történelmi-kulturális komplexumok, objektumok állapotát negatívan befolyásolja/befolyásolhatja vagy rendeltetésszerű felhasználását akadályozza. A csernobili katasztrófa által sújtott terület tilalmi övezetében és feltétel nélküli (kötelező) áttelepítésének övezetében kialakított területeken és a természetvédelmi alaphoz tartozó objektumokon tilos minden olyan tevékenység, amely nem biztosítja a sugárbiztonságot.

A természetvédelmi alap területeinek és objektumainak határait a jogszabályoknak megfelelően a természetben jelölik ki, amelyet a projektterveknek megfelelően határoznak meg.

A természetvédelmi alapon belülre eső földrésztlet használatának korlátozása a jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott módon történik. A korlátozások állami regisztrációhoz kötöttek, és a törvényben vagy szerződésben meghatározott ideig érvényesek.

A területhasználat korlátozása következtében keletkezett veszteségeket Ukrajna Miniszteri Kabinete által megállapított eljárás szerint kell megtéríteni.

8. cikk. A természetvédelmi alap területei és objektumai megóvásának fő eszközei

A természetvédelmi alap területei és objektumai megóvásának eszközei:

- védettségi szabályzat magalkotása;
- a védett természeti komplexumok és objektumok állapota szisztematikus megfigyelésének megszervezése;
- átfogó kutatások lefolytatása megőrzésük és hatékony felhasználásuk tudományos alapjainak kialakítása érdekében;
- a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak védelmére vonatkozó követelmények betartása gazdasági, igazgatási és egyéb tevékenység-, terv- és projektterv-dokumentáció kidolgozása-, területrendezés-, erdőgazdálkodás- és környezeti hatásvizsgálat során;
- védelmüket ösztönző gazdasági eszközök bevezetése;
- a védelmi és használati rend betartása feletti állami ellenőrzés végrehajtása;
- fokozott felelősség megállapítása a védelmi és használati rend megsértéséért, valamint a védett természeti komplexumok és objektumok megsemmisítéséért és megrongálásáért;
- széles körű nemzetközi együttműködés folytatása ezen a területen;
- egyéb intézkedések végrehajtása a természetvédelmi alap területeinek, objektumainak megőrzése érdekében.

9. cikk. A természetvédelmi alap területeinek és tárgyainak felhasználási módjai

A természetvédelmi alap területei és objektumai az e törvényben és Ukrajna jogszabályaiban megállapított követelményeknek megfelelően felhasználhatók:

- környezetvédelmi célokra;
- kutatási célokra;
- egészségügyi és egyéb rekreációs célokra;
- oktatási célokra;
- környezeti monitoringra.

A jelen cikk első részében meghatározott főbb felhasználási módok, valamint a faanyag-, gyógy- és egyéb értékes növények, gyümölcsök, széna, szarvasmarha legeltetése, vadászat, halászat és egyéb felhasználás csak akkor végezhető, ha az ilyen tevékenységek nem mondanak ellent a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak rendeltetése, a természeti komplexumaik és egyedi objektumaik védelmére, szaporítására és hasznosítására megállapított követelménynek.

9¹. cikk. A természeti erőforrások speciális felhasználása a természetvédelmi alap területein és objektumain belül

A természetvédelmi alap területein és objektumain belüli különleges természetierőforrás-felhasználás a természetvédelmi alap területein és objektumain belüli különleges természetierőforrás-használati engedély kezeletén belül és alapján történik.

A természetvédelmi alap területein és tárgyain belüli természeti erőforrások felhasználási módjainak jegyzékét és felhasználásuk rendjét a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak rendje határozza meg.

Az országos jelentőségű természetvédelmi alap területein és objektumain belüli különleges természetierőforrás-felhasználás a létrejöttét biztosító központi végrehajtó szerv által jóváhagyott, a természetvédelmi

alap területein és tárgyain belüli természeti erőforrások felhasználási keretén belül, az állami politika végrehajtása a környezetvédelem területén, és engedélyek alapján történik.

A természeti erőforrások speciális felhasználása az állami jelentőségű természetvédelmi alap területein és objektumain belül a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelmi kérdésekkel foglalkozó végrehajtó szerve, a megyei (regionális), kijevi és szevasztopoli városi államigazgatás által kiadott engedélyek alapján történik.

A helyi jelentőségű természetvédelmi alap területein és objektumain belül speciális természetierőforrás-felhasználás a természetvédelmi alap területein és objektumaiban található természeti erőforrások felhasználási határértékeinek megfelelően történik, amelyet a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelmi kérdésekkel foglalkozó végrehajtó szerve, a megyei (regionális), kijevi és szevasztopoli városi államigazgatás és kiadott engedélyek alapján történik.

A természeti erőforrások speciális felhasználása a helyi jelentőségű természetvédelmi alap területein és objektumain belül (az ásványkincsek kivételével) a helyi tanácsok által kiadott engedélyek alapján történik, a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemért felelős végrehajtó szervével, a megyei (regionális), kijevi és szevasztopoli városi államigazgatással egyeztetve.

A nemzeti jelentőségű természetvédelmi alap területein és objektumain belül a természeti erőforrások különleges felhasználására vonatkozó engedélyek kiadásának, valamint a természeti erőforrások felhasználható határérték megállapításának rendjét Ukrajna Miniszteri Kabinete határozza meg. A természeti erőforrások különleges felhasználására vonatkozó engedélyek kiadása ingyenes.

Az engedélyek kiadása a természethasználó beadványa (kérelem) alapján történik, a telek tulajdonosával vagy állandó használójával és az érdekeltekkel egyeztetve.

A természeti erőforrások különleges felhasználására vonatkozó engedélyt a kiállító hatóság visszavonhatja: a környezet állapotának természethasználattal miatti erőteljes romlása; az engedélyt kapott vállalkozás, intézmény, szervezet felszámolása; a természethasználat feltételeinek és

a természetvédelmi alap területi rendjének megsértése; az engedély elvesztése vagy olyan sérülése miatt, amely nem teszi lehetővé az engedély tartalmának meghatározását.

Deklaratív alapon gazdasági és egyéb tevékenységet folytatni tilos.

Az engedélyt a határértékek jóváhagyását követően adják ki, a kérelem benyújtásától számított egy hónapon belül. Az engedély megtagadásának oka a kellően megalapozott határérték hiánya, a természethasználat feltételeinek és a természetvédelmi alap területi rendjének megsértése.

Az engedély kiadásának megtagadásáról szóló határozat ellen a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását és végrehajtását biztosító központi végrehajtó szervhez, illetve a bírósághoz lehet fellebbezni.

A természetvédelmi alap területein és tárgyain belüli természeti erőforrások különleges felhasználására vonatkozó engedély kiadásának megtagadásáról szóló határozatot egy hónapon belül hozzák meg.

Az engedély megtagadásáról szóló határozat fellebbezése iránti kérelmet a határozat kézhezvételétől számított tíz napot meg nem haladó határidőn belül kell benyújtani ahhoz a központi végrehajtó szervhez, amely biztosítja a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását és végrehajtását. A kérelmet tíz napon belül elbírálják. A vizsgálat eredményéről a kérelmezőt írásban kell értesíteni.

Az erdőirtás, erdőrehabilitáció, az egyéb erdőirtások végrehajtása a jóváhagyott terveken belül, valamint a természetvédelmi területek tudományos-műszaki tanácsainak határozatai alapján történik, a természeti erőforrások engedélyezett felhasználásának határértékei szerint.

10. cikk. Az állampolgárok jogai a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak védelméhez és használatához

Ukrajna állampolgárainak a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak védelme és használata vonatkozásában joguk van:

- részt venni a védett területek fejlesztéséről, természetvédelmi területek kialakításáról szóló jogszabálytervezetek vitájában;

- részt venni a védelmüket és hatékony alkalmazásukat, a gazdasági tevékenységükre gyakorolt negatív hatások megelőzését szolgáló intézkedések kidolgozásában és végrehajtásában;
- javaslatot tenni a legértékesebb természeti területek és objektumok természetvédelmi alapba történő felvételére;
- a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak megismerése, egyéb hasznosítási módok megvalósítása a védelmi rendszabályok betartásával;
- részt venni lakossági ellenőrzés megvalósításában a védett területek és létesítmények védelmét illetően, javaslatot tenni a természetvédelmi alap védett területeinek és objektumainak védelmére vonatkozó követelmények megsértésében vétkesek felelőssége vonására.

Ukrajna jogszabályai meghatározhatják az állampolgárok egyéb jogait a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak védelmével és használatával kapcsolatban.

II. FEJEZET. IRÁNYÍTÁS A TERMÉSZETVÉDELMI ALAP MEGSZERVEZÉSE, VÉDELME ÉS FELHASZNÁLÁSA TERÜLETÉN

11. cikk. Meghatalmazott államigazgatási szervek a természetvédelmi alap megszervezése, védelme és felhasználása terén

A természetvédelmi alap szervezésének, védelmének és felhasználásának államigazgatásilag meghatalmazott szerve a végrehajtó hatalom központi szerve, amely biztosítja a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását és végrehajtását, a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelmi kérdésekkel foglalkozó végrehajtó szerve és a megyei (regionális), kijevei és szevasztopoli városi államigazgatás (adminisztráció).

A természetvédelmi alap területei és objektumai államigazgatásának biztosítása érdekében a végrehajtó hatalom központi szervének speciális alosztályai alakíthatók ki, amelyek biztosítják a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását és végrehajtását a megyei (regionális), kijevei és szevasztopoli városi államigazgatásban.

12. cikk. A természetvédelmi alap területeinek és objektumainak (létesítményeinek) igazgatása

A természetvédelmi területek, bioszféra-rezervátumok, nemzeti parkok, botanikus kertek, országos jelentőségű dendrológiai és állatparkok (állatkertek), valamint regionális tájparkok kezelését ezek szakigazgatási szervei látják el.

A szakigazgatási szervek élén ökológus, biológus vagy geográfus végzettséggel rendelkező vezetők állnak, akiket a környezetvédelem területén az állami politika kialakításáért és végrehajtásáért felelős végrehajtó hatalom központi szervével egyeztetve neveznek ki. A Krími Autonóm Köztársaságban a Krími Autonóm Köztársaság miniszterelnöke.

Szakigazgatási szerveket lehet létrehozni a helyi jelentőségű botanikus kertek, dendrológiai parkok, állatparkok (állatkertek), valamint a kert- és parképítészeti emlékek kezelésére a létrehozható illetékes szervek döntése alapján.

A természetvédelmi alap területeinek és objektumainak irányításával foglalkozó szakigazgatási szervhez tartozhatnak alosztályok: tudományos-, őrző-védő, környezeti nevelési, gazdasági és egyéb.

Szakigazgatási szervek valósítják meg a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak az igazgatását és tervezett természetvédelmi területek és objektumok kialakítását a vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően.

A természetvédelmi alap azon területeinek és objektumainak irányítását, amelyek esetében nem hoznak létre szakigazgatóságot, az e területekért és objektumokért felelős vállalkozások, intézmények és szervezetek látják el.

13. cikk. Civil szervezetek részvétele a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak (létesítményeinek) kezelésében

Azok a civil szervezetek, amelyek alapszabálya a környezetvédelmi tevékenységről rendelkezik, jogosult részt venni a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak kezelésében:

- javaslatot tehetnek a természetvédelmi alap új területeinek és objektumainak kijelölésére, védelmének biztosítására, a természeti komplexumok és objektumok hatékony felhasználására és újratermelésére;
- támogatni az állami szerveket az e területen végzett tevékenységükben;
- a természetvédelmi alap területeinek és objektumainak állapotát hátrányosan befolyásoló vagy károsan befolyásolható objektumok környezeti hatásvizsgálatában az előírt módon való részvétel;
- részt venni az ilyen területek és objektumok védelmi rendje betartásának ellenőrzésében;
- az alapszabályukban előírt egyéb események Ukrajna jogszabályaival összhangban történő végrehajtására.

III. FEJEZET. A TERMÉSZETVÉDELMI ALAP TERÜLETEINEK ÉS OBJEKTUMAINAK (LÉTESÍTMÉNYEINEK) RENDJE

14. cikk. A természetvédelmi alap területei és objektumai rendjének meghatározása

A természetvédelmi alap területeinek és objektumainak rendje tudományosan alátámasztott ökológiai követelmények, normák és szabályok összessége, amelyek meghatározzák e területek és objektumok jogi helyzetét, rendeltetését, a rajtuk engedélyezett tevékenységek jellegét, valamint a természet védelmét, természetes komplexumaik használatát és újratermelését.

A természetvédelmi alap területeinek és objektumainak rendjét e törvénnyel összhangban határozzák meg, figyelembe véve azok besorolását és rendeltetését.

Célja azon tevékenységek, meghatározása és megalapozása, a környezetvédelmi, kutatásfejlesztési, rekreációs, gazdasági tevékenységről, a természeti komplexumok és objektumok védelméről, újratermeléséről és használatáról szóló, öt éven belül végrehajtandó jogszabályoknak és a nemzetközi szerződések követelményeinek megfelelően, amelyek alapján a természetvédelmi alap objektumai stratégiai fejlesztésének és a természetvédelmi alaphoz tartozó területek és objektumok kialakítása tíz évre szóló projektjének a kidolgozására irányul.

TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEK

15. cikk. A természetvédelmi területek státusza és feladatai

Természetvédelmi területek – természetvédelmi, országos jelentőségű intézmények, amelyek az adott tájra jellemző vagy egyedi természeti komplexumok természetes állapotának megőrzésére, azok összes összetevőjével együtt, a természeti spontán folyamatok és jelenségek fenntartására, a természeti folyamatok és a tájban előforduló jelenségek tanulmányozására, a környezetvédelem, a természeti erőforrások hatékony felhasználása és a környezeti biztonság tudományos elveinek kidolgozására jöttek létre.

Az összes természeti erőforrással rendelkező szárazföldi és vízi területet teljesen kivonják a gazdasági hasznosításból, és a jelen törvényben, valamint Ukrajna egyéb jogszabályaiban előírt módon átadják a természetvédelmi területnek.

A természetvédelmi területek fő feladatai a területükön található természeti komplexumok és objektumok megőrzése, a környezet kutatása és megfigyelése, ezek alapján környezetvédelmi ajánlások kidolgozása, környezetvédelmi ismeretek terjesztése, a tudományos munkatársak és a környezetvédelmi, valamint természetvédelmi szakemberek képzésének segítése.

A természetvédelmi területek felelősek a régió rezervátumainak, természeti emlékeinek és védett kistájainak területén a tudományos kutatások koordinálásáért és lebonyolításáért is.

16. cikk. A természeti komplexumok és természetvédelmi objektumok védelmére vonatkozó követelmények

A természetvédelmi területek területén tilos minden olyan gazdasági és egyéb tevékenység, amely ellentétes a rezervátum rendeltetésével, megzavarja a folyamatok és jelenségek természetes fejlődését, vagy a természeti komplexumaira, objektumaira káros hatások veszélyét jelenti, nevezetesen:

- a természetvédelmi terület tevékenységével nem összefüggő épületek, utak, vonalas és egyéb közlekedési objektumok építése, tűzgyújtás, pihenőhelyek kialakítása a lakosság számára, parkolás, valamint illetéktelen személyek átutazása, áthaladása, házi állatok áthajtása, gépjárművek áthaladása, kivéve a közutakon való áthaladást, rafting, repülőgépek és helikopterek repülése 2000 méter alatti magasságban, a rezervátum területe feletti hanghatár és egyéb, a megállapított szabványokat meghaladó mesterséges zajterhelés leküzdése érdekében;
- geológiai kutatások, ásványi kincsek feltárása, a talajtakaró, a hidrologia és hidrokémiai állapotok, a geológiai rétegek pusztulása, kémiai vegyszerek használata, mindenféle erdőgazdálkodás, valamint széna készletezése, gyógy- és egyéb növények, virágok, magvak, nád betakarítása, legeltetés, a vadon élő állatok befogása és elpusztítása, élőhelyük megsértése, fészkelés zavarása, a növény- és állatvilág egyéb hasznosítása, ami a természetes komplexumok megsértéséhez vezet;
- vadászat, horgászat, erdőművelési munkák, odvas fák kivágása, bármilyen típusú kirándulás, kivéve a gyalogtúrát, biotechnikai tevékenység, gépesített szénakaszálás, turizmus, új állat- és növényfajok betelepítése, nem megengedhető egyes fajok számának növelését célzó intézkedések, tudományosan meghatározott területkapacitás felett gyűjteménykészítés és egyéb anyagok gyűjtése, kivéve a tudományos kutatáshoz szükséges anyagokat;
- a természetvédelmi területen, az őshonos természeti komplexumok megőrzése és megújulása, tudományos kutatómunkák és egyéb feladatok elvégzése, a terület irányításával kapcsolatos tervezett tevékenységek és a természeti komplexumok védelme érdekében engedélyezett:
 - helyreállítási munkálatok végrehajtása a bolygatott őshonos természeti komplexumokkal rendelkező területeken, valamint intézkedések a rezervátum természeti komplexumaiban antropogén hatásra

bekövetkező változások megelőzésére – a hidrológiai rezsim helyreállítása, a történelmileg kialakult növénytakasúások helyreállítása, a veszélyeztetett növényfajok és állatok megőrzése stb.;

- tűzvédelmi intézkedések végrehajtása és a vadon élő állatok szelektív kilövése diagnosztikai, állategészségügyi vizsgálat céljából, a védett terület rendszabályaival összhangban; a feladatok ellátásához szükséges épületek és egyéb létesítmények előírt módon történő építése; gyűjtemény létrehozása és egyéb anyagok gyűjtése, a kutatási tervnek megfelelő, hosszú távú folyamatos tudományos kutatómunka és ökológiai nevelőmunka végzése.

A terveknek megfelelően a természetvédelmi terület igazgatásával és természeti komplexumainak védelmében földrészlegek kijelölésére, valamint kiosztására kerülhet sor a védett terület és alkalmazottai gazdasági szükségleteinek kielégítésére: kaszálók, legelők, kertek és tüzelőanyag, a megállapított szabványoknak megfelelően.

A természetvédelmi területek megszervezésére és természetes komplexumaik védelmére vonatkozó projekteket szakértő tervező szervezetek dolgozzák ki, és a végrehajtó hatalom központi szerve hagyja jóvá, amely biztosítja a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását és végrehajtását.

Szükség esetén a természetvédelmi terület tudományos és műszaki tanácsának döntése értelmében a természeti komplexumok védelmét, balesetek, természeti katasztrófák következményeinek felszámolását célzó, a természetvédelmi terület igazgatási tervezetében nem előrelátható intézkedések, illetve természetes komplexeinek védelme elvégezhető.

Az olyan balesetek és természeti katasztrófák következményeinek felszámolása érdekében, amelyek következtében közvetlen emberi életveszély van, vagy védett természeti komplexum pusztulása fenyeget, a természetvédelmi terület vezetőségi határozattal sürgősségi intézkedéseket hozhat.

BIOSZFÉRA-REZERVÁTUMOK

17. cikk. A bioszféra-rezervátumok státusza és feladatai

A bioszféra-rezervátumok országos jelentőségű természetvédelmi, tudományos kutatóintézetek, amelyek célja a bioszféra legjellemzőbb természeti komplexumainak természetes állapotban történő megőrzése, ökológiai háttér monitorozása, a környezet antropogén tényezők hatására bekövetkező változásainak tanulmányozása.

A bioszféra-rezervátumok meghatározott rendben csatlakoznak a Bioszféra-rezervátumok Világhálózatában az UNESCO Ember és Bioszféra Programja keretében, és nemzetközi státuszt kapnak.

18. cikk. A terület szerkezete és a bioszféra-rezervátumok kezelésének jellemzői

A bioszféra-rezervátumok esetében a természetes komplexumok védelmének, megújulásának (helyreállításának), felhasználásának differenciált védelmi rendszerét alakítják ki, funkcionális zónákkal összhangban:

- **Magzóna** – olyan területeket foglal magában, amelyeket úgy jelölnek ki, hogy megőrizték és helyreállítsák a legértékesebb természeti, az antropogén tényezők által minimálisan zavart természeti komplexumokat, a növény- és állatvilág génállományát. Védelmi szabályzatának meghatározása a természetvédelmi területekre megállapított követelményeknek megfelelően történik.
- **Pufferzóna** – olyan területeket foglal magában, amelyeket úgy jelöltek ki, hogy megakadályozzák a környező területeken a gazdasági tevékenység védett területére gyakorolt negatív hatását. Védelmi szabályzatát a természetvédelmi területek védőövezetére megállapított követelményeknek megfelelően határozzák meg.
- **Antropogén tájzóna** – magában foglalja a hagyományos földhasználati, erdőhasználati, vízhasználati területeket, településeket, rekreációs és egyéb gazdasági tevékenységeket. Megtiltja a vadászatot.

A bioszféra-rezervátumok területén *szabályozott védett zóna* is kijelölhető, amelyek magukban foglalhatnak regionális tájparkokat, rezervátumokat, védett kistájakat (dülőket) az e törvényben meghatározott védelmi követelményeknek megfelelően.

A bioszféra-rezervátumok területén a zónák kijelölése a bioszféra-rezervátum területének megszervezésére és természetes komplexumainak védelmére vonatkozó projekttel összhangban történik.

A bioszféra-rezervátum megszervezése, kialakítása és természeti komplexumainak védelme tervezetében, az intézkedések meghatározott, megalapozott környezetvédelmi, tudományos kutatási, rekreációs, gazdasági tevékenység eljárásain alapulnak a jogszabályoknak és a nemzetközi megállapodásoknak megfelelően.

A bioszféra-rezervátumok megszervezésére és természetes komplexumaik védelmére vonatkozó projekteket szakértő tervező szervezetek dolgozzák ki, és a végrehajtó hatalom központi szerve hagyja jóvá, amely biztosítja a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását és végrehajtását.

A bioszféra-rezervátumok magzónájában tilos mindenfajta fakitermelés, szálaló- és tarvágás, tilos az odvas fák kivágása, a folyókból és egyéb víztestekből a homok- és kavicskitermelés.

19. cikk. A bioszféra-rezervátumok tevékenységének jellemzői

A bioszféra-rezervátumok kutatása, a külső környezet monitoringja és egyéb tevékenységei a nemzetközi programok figyelembevételével valósulnak meg.

20. cikk. A nemzeti parkok státusza és feladatai

A nemzeti parkok olyan állami jelentőségű természetvédelmi, rekreációs, kulturális, oktatási létesítmények, amelyek különleges természetvédelmi, egészségügyi, történelmi és kulturális, tudományos, oktatási és esztétikai értékkel rendelkező természeti komplexumok, objektumok megőrzésére, megújulására és hatékony felhasználására jöttek létre.

Valamennyi természeti erőforrást és objektumot tartalmazó száraz-földi és vízi területet kivonják a gazdasági hasznosításból, és átadják a nemzeti parkok számára az e törvényben és Ukrajna egyéb jogszabályaiban előírt módon.

A nemzeti parkok, más földtulajdonosok és földhasználók földterületeit és vízterületeit is magukban foglalhatják.

A nemzeti parkok az alábbi főbb feladatokat látják el:

- értékes természeti és történelmi-kulturális komplexumok, objektumok megőrzése;
- megfelelő feltételek megteremtése a szervezett turizmus, pihenés és más típusú rekreációs tevékenységekhez természetes körülmények között, a védett természeti komplexumok és objektumok védelmi szabályzatának betartásával;
- természeti komplexumok és azok megváltozásának tudományos kutatása a rekreációs felhasználás körülményei között, tudományos ajánlások kidolgozása a környezetvédelem kérdéseiről és a természeti erőforrások hatékony felhasználásáról;
- ökológiai nevelőmunka végzése.

21. cikk. A nemzeti parkok területi felépítése, valamint a természeti komplexumok és objektumok védelmének követelményei

A nemzeti parkok területén megtalálható természeti komplexumok és objektumok védelme, megújítása és felhasználása érdekében, figyelembe

véve azok természetvédelmi, egészségügyi, tudományos, rekreációs, történelmi, kulturális és egyéb értékeit, jellemzőit, differenciált védelmi szabályzatot, állapít meg a funkcionális zónáknak megfelelően:

- **Magzóna** – a legértékesebb természeti komplexumok védelmére és helyreállítására szolgál, amelynek védelmi szabályzatát a természetvédelmi területekre megállapított követelményeknek megfelelően határozzák meg.
- **Szabályozott rekreációs zóna** – határain belül rövid távú pihenés és a lakosság egészségének javítása, különösen a festői és emlékezetes helyek meglátogatása módján. Ebben a zónában megfelelően felszerelt turistautak és tanösvények kialakítása megengedett. Tilos a fakitermelés, ipari halászat, vadászat, egyéb olyan tevékenység, amely hátrányosan befolyásolhatja a védett terület természeti komplexumainak és objektumainak állapotát.
- **Állandó rekreációs zóna** – a park látogatóinak a kiszolgálására szolgáló szállodák, motelek, kempingek és egyéb létesítmények elhelyezésére jelölik ki, itt tilos minden olyan gazdasági tevékenység, amely nem kapcsolódik funkcionálisan a terület rendeltetéséhez, vagy hátrányosan befolyásolhatja a magzóna vagy a szabályozott rekreációs zóna természeti komplexumainak és objektumainak állapotát.
- **Gazdasági zóna** – határain belül tilos a fakitermelés, folytatható a parkhoz rendelt feladatok ellátására irányuló gazdasági tevékenység, itt megtalálhatók települések, a park kommunális tevékenységéhez rendelt objektumok, valamint egyéb földtulajdonosok és földhasználók földjei is. Ezeken gazdasági tevékenység és egyéb tevékenység, a bioszféra-rezervátumok antropogén tájzónájára megállapított követelmények és korlátozások betartásával végezhető.

A szabályozott rekreációs, az állandó rekreációs és a gazdasági zóna területén tilos minden olyan tevékenység, amely a környezet állapotának romlásához, a nemzeti park rekreációs értékének csökkenéséhez vezet vagy vezethet.

A nemzeti park zónákra való felosztása és a területén a rekreációs, valamint egyéb tevékenységek a nemzeti parkról szóló szabályzat és a

nemzeti park szervezeti, természeti komplexumainak és objektumainak védelmére, megújulására és rekreációs célú hasznosítására vonatkozó projektben foglaltak szerint valósulnak meg, a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását és végrehajtását biztosító központi végrehajtó szerv jóváhagyásával. A nemzeti park tevékenysége arra irányul, hogy a nemzeti park magzónájának nagysága a teljes terület nem kevesebb mint 20 százalékát elérje.

A nemzeti parkok magzónájában tilos mindenfajta fakitermelés, szálaló- és tarvágás, tilos az odvas fák kivágása, a folyókból és egyéb víztestekből a homok- és kavicskitermelés.

Nem megengedett a magzóna területének csökkentése, a magzóna határát külön táblák jelzik, a magzónába vezető utakat sorompók zárják el.

22. cikk. Szabadidős tevékenységek a nemzeti parkok területén

A nemzeti parkok területén a szabadidős tevékenységeket a parkigazgatóság speciális egységei, valamint a park igazgatóságával kötött megállapodások alapján más vállalkozások, intézmények és szervezetek szervezik.

REGIONÁLIS TÁJPARKOK

23. cikk. A regionális tájparkok státusza és feladatai

A regionális tájparkok olyan helyi vagy regionális jelentőségű természetvédelmi és rekreációs létesítmények, amelyek célja a jellemző vagy egyedi természeti komplexumok, objektumok természetes állapotban való megőrzése, valamint a lakosság számára szervezett rekreációs feltételek biztosítása.

A regionális tájparkok, földrészlegek, víz- és egyéb természeti objektumok tulajdonosaiktól, földhasználóiktól kisajátítással vagy anélkül szerveződnek.

Szükség esetén a regionális tájparkok részére történő földrészleg, víz- és egyéb természeti objektumok kisajátítása Ukrajna jogszabályai által előírt módon történik.

A regionális tájparkok az alábbi feladatokat látják el:

- értékes természeti és történelmi-kulturális komplexumok, objektumok megőrzése;
- kedvező feltételek megteremtése a hatékony turizmushoz, pihenéshez és más típusú rekreációs tevékenységekhez természetes körülmények között, a védett természeti komplexumok és objektumok védelmi szabályzatának betartásával;
- ökológiai nevelőmunka előmozdítása.

24. cikk. A regionális tájparkok felépítése és természeti komplexumai, objektumai, védelmének követelményei

A regionális tájparkok területén a természeti komplexumok és objektumok természetvédelmi, egészségügyi, tudományos, rekreációs, történelmi, kulturális és egyéb értékeik és tulajdonságaik figyelembevételével alakítják ki a védőzónákat a nemzeti parkokkal szemben támasztott követelményeknek megfelelően.

Azt a tervezetet, amely a regionális tájpark területének kijelöléséről, természeti komplexumainak, objektumainak védelméről, megújulásról, rekreációs célú hasznosításáról és megvalósításának rendjéről szól, a park szervezéséről döntést hozó állami szerv hagyja jóvá.

REZERVÁTUMOK

25. cikk. A rezervátumok státusza és feladata

A rezervátumok olyan természetes területeket (vízterületeket) jelentenek, amelyek célja természetes komplexumok vagy egyes összetevőik megőrzése és megújítása.

A rezervátumok kijelölése a földrészlegek, víz- és egyéb természeti objektumok tulajdonosaitól vagy használoitól való kisajátítás nélkül történik.

26. cikk. A rezervátumok alapvető követelményei

A rezervátumok területén tilos a fakitermelés, a tarvágás, a szálalóvágás, az erdőfelújító vágás és fokozatos felújító vágás, a holtfa és száraz ágak eltávolítása, valamint a vadászat és egyéb olyan tevékenység, amely ellentétes a rezervátumról szóló határozatban megfogalmazott célkitűzésekkel és feladatokkal.

A rezervátum céljaival és feladataival nem ellentétes gazdasági, tudományos és egyéb tevékenységeket az általános környezetvédelmi követelmények betartásával végzik.

A rezervátummá nyilvánított földrészleg, víz és egyéb természeti objektumok tulajdonosai, használói vállalják, hogy gondoskodnak a megőrzéséről, a védelmi szabályzat betartásáról.

A TERMÉSZETI EMLÉKEK

27. cikk. A természeti emlékek státusza és feladatai

Természeti emlékeknek nyilvánítják az olyan egyedi természeti képződményeket, amelyek különleges környezetvédelmi, tudományos, esztétikai, kognitív és kulturális jelentőséggel bírnak, és céljuk ezek természetes állapotban való megőrzése.

Természeti emlékké nyilvánítás a földrészleg, víz és egyéb természeti tárgyak tulajdonosától vagy használójától való kisajátítása (elkobzása) nélkül történik.

28. cikk. A természeti emlékek védelmi szabályzatának alapvető követelményei

A természeti emlékek területén tilos a tarvágás, a fokozatos felújító vágás, az erdőfelújító vágás, szálalóvágás, a holtfa és a száraz ágak eltávolítása, vadászat és minden olyan tevékenység, amely az eredeti állapot megőrzését veszélyezteti, degradációjához, megváltozásához vezet.

Az őserdei természeti emlékek területén tilos mindenfajta fakivágás, beleértve az egészségügyi fakivágás, az erdőalakító vágás, a holtfa és a száraz ágak eltávolítása (kivéve a vonalas objektumok gondozása és az egyes fák kivágása tűzoltás során), épületek építése, útépités, vonalas és egyéb közlekedési és kommunikációs objektumok létesítése, szarvasmarha-legeltetés, egyéb erdei, nem faipari termékek ipari kitermelése, járművek áthaladása (kivéve a közutakat, az operatív és speciális szolgálatok járműveit).

Az őserdei természeti emlékek körül az őserdőállomány magasságának legalább kétszeresénél nagyobb védőövezetet alakítanak ki, amelyekben tilos a tarvágás, egészségügyi, fokozatos felújító vágás.

A természeti emlékké nyilvánított földrészlegek, vízterületek és egyéb természeti objektumok tulajdonosai vagy használói vállalják, hogy gondoskodnak megőrzésükről a védelmi szabályzat betartásával.

A természeti emlékek őserdei területeinek meghatározása speciális módszertan szerint történik, amelyet a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását biztosító központi végrehajtó szerv dolgoz ki és hagy jóvá.

VÉDETT KISTÁJAK

29. cikk. A védett kistájak státusza és feladatai

Természeti állapotuk megőrzése érdekében védett kistájjá nyilvánítják az olyan jelentős tudományos, természetvédelmi és esztétikai jelentőségű, erdő, sztyepp, mocsár és más elkülönülő, összefüggő tájakat.

A védett kistájak kijelölése a földrészlegek, víz- és egyéb természeti objektumok tulajdonosaitól vagy használoítól való kisajátítás nélkül történik.

30. cikk. A védett kistáj védelmi szabályzatának alapvető követelményei

A védett kistáj területén tilos a fakitermelés, a tarvágás a szálalóvágás, az erdőfelújító vágás és fokozatos felújító vágás, a holtfa és száraz ágak eltávolítása, és minden olyan tevékenység, amely megzavarja a területükön lévő természetes komplexumokban zajló természetes folyamatokat, a természetvédelmi területekre vonatkozó követelményeknek megfelelően.

A védett kistájjá nyilvánított földrészlegek, vízterületek és egyéb természeti objektumok tulajdonosai vagy használoi vállalják, hogy gondoskodnak megőrzésükről a védelmi szabályzat betartásával.

31. cikk. A botanikus kertek státusza és feladatai

A botanikus kertek kialakításának célja a helyi és a világflóra ritka, jellegzetes fajainak megőrzése, tanulmányozása, akklimatizálása, szaporítása, hatékony gazdasági felhasználása speciálisan kialakított körülmények között növénygyűjtemények létrehozásával, gyarapításával és megőrzésével, tudományos, oktatói és nevelőmunka végzése.

Az országos jelentőségű botanikus kertek tudományos és kutatóintézetek, természetvédelmi intézmények.

A helyi jelentőségű botanikus kertek a megállapított eljárási rend szerint kaphatnak tudományos kutatóintézeti státuszt.

Az összes természeti erőforrással együtt a földrészeletet és vízterületet kivonják a gazdasági hasznosításból, és a jelen törvényben, valamint Ukrajna egyéb jogszabályaiban előírt módon a botanikus kertek rendelkezésére bocsátják.

32. cikk. A botanikus kertek rendjének alapvető követelményei és azok területi szerkezete

A botanikus kertek területén tilos a rájuk ruházott feladatokkal nem összefüggő, a gyűjtemények megőrzését veszélyeztető tevékenység.

A botanikus kerteken belül a szükséges védelemi szabályozás és hatékony hasznosítás biztosítása érdekében a következő zónák határozhatók meg:

- **kiállítási zóna** – látogatása a botanikus kert igazgatósága által meghatározott rendben engedélyezett;
- **tudományos zóna** – ebbe a zónába gyűjtemények, kísérleti részlegek stb. tartoznak, látogatási joga csak a botanikus kert dolgozóinak hivatali feladataik elvégzésével kapcsolatban, valamint a kertigazgatóság engedélyével más intézmények szakembereinek van;
- **védett zóna** – látogatása tilos, kivéve tudományos megfigyelések esetében;
- **közigazgatási és gazdasági zóna.**

Az országos jelentőségű botanikus kertek esetében a zónákra való felosztást a botanikus kert szabályzatának és a botanikus kert területrendezési tervének megfelelően végzik, amelyet az erre szakosodott, tudományos tervező intézmények dolgoznak ki, a botanikus kertért felelős szerv jóváhagyásával és a végrehajtó hatalom központi szervével, amely biztosítja az állami környezetvédelmi politika kialakítását és végrehajtását. A helyi jelentőségű botanikus kertek esetében ez a szerv a megyei (regionális), kiejvi és szevasztopoli városi államigazgatás, valamint a Krími Autonóm Köztársaság területén a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemért felelős végrehajtó szerve.

33. cikk. A dendrológiai parkok státusza és feladatai

A dendrológiai parkokat azzal a céllal hozzák létre, hogy speciális körülmények között tanulmányozzák a különböző fa- és cserjefajok együttesét a leghatékonyabb tudományos, kulturális, rekreációs és egyéb felhasználásuk érdekében.

Az országos jelentőségű dendrológiai parkok tudományos kutatóintézetek és természetvédelmi intézmények.

A helyi jelentőségű dendrológiai parkok a megállapított eljárási rend szerint kaphatnak tudományos kutatóintézeti státuszt.

Az összes természeti erőforrással együtt a földrészelet és vízterületet kivonják a gazdasági hasznosításból, és a jelen törvényben, valamint Ukrajna egyéb jogszabályaiban előírt módon a dendrológiai parkok rendelkezésére bocsátják.

34. cikk. A dendrológiai parkok rendjének alapvető követelményei

A dendrológiai parkok területén tilos a rájuk ruházott feladatokkal nem összefüggő, a dendrológiai gyűjtemények megőrzését veszélyeztető tevékenység.

A dendrológiai parkok területén a botanikus kertekre vonatkozó követelményeknek megfelelően zónák jelölhetők ki.

A dendrológiai park területének szervezési tervét erre szakosodott tudományos és tervező intézmények dolgozzák ki, és a dendrológiai park illetékessége alá tartozó szerv hagyja jóvá az alábbiakkal egyetértésben:

- az országos jelentőségű dendrológiai parkok esetében ez a szerv a végrehajtó hatalom központi szerve, amely biztosítja az állami környezetvédelmi politika kialakítását és végrehajtását;
- a helyi jelentőségű dendrológiai parkok esetében a megyei (regionális), kijevei és szevasztopoli városi államigazgatás, valamint a Krími Autonóm Köztársaság területén a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemért felelős végrehajtó szerve.

ÁLLATPARKOK (ÁLLATKERTEK)

35. cikk. Az állatkert státusza és feladatai

Az állatkertek kialakításának célja az ökológiai nevelőmunka megszervezése, a ritka, egzotikus és helyi állatfajok bemutatóhelyeinek kialakítása, génállományuk megőrzése, a vadon élő állatok tanulmányozása és fogságban történő tudományosan megalapozott tenyésztése.

Az országos jelentőségű állatparkok környezetvédelmi, kulturális, oktatási és tudományos kutatóintézmények.

Az összes természeti erőforrással együtt a földrészeletet kivonják a gazdasági hasznosításból, és a jelen törvényben, valamint Ukrajna egyéb jogszabályaiban előírt módon az állatparkok rendelkezésére bocsátják.

36. cikk. Az állatparkok rendjének alapvető követelményei és területi szerkezete

Az állatkertek területén tilos olyan tevékenység, amely nem a rájuk bízott feladatok ellátásához kapcsolódik, és veszélyezteti a park állatai számára a kedvező életkörülmények megőrzését.

Az állatkertek területén a rájuk rótt feladatok végrehajtása érdekében az alábbi zónákat különböztetjük meg:

- **kiállítási zóna** – az állatok tartásának állandó helye és egyben kulturális ismeretterjesztő bemutatóhely;
- **tudományos zóna** – itt zajlik a tudományos kutatási tevékenység, a zóna látogatása a park igazgatósága által előírt módon engedélyezett;
- **rekreációs zóna** – a parkba látogatók rekreációjának megszervezését és kiszolgálását látja el;
- **gazdasági zóna** – az a terület, ahol a kiegészítő gazdasági létesítmények találhatóak.

Az állatkert területének szervezési tervét erre szakosodott tudományos és tervező intézmények dolgozzák ki, és az állatpark illetékessége alá tartozó szerv hagyja jóvá, az alábbiakkal egyetértésben:

- az országos jelentőségű állatparkok esetében ez a szerv a végrehajtó hatalom központi szerve, amely biztosítja az állami környezetvédelmi politika kialakítását és végrehajtását;
- a helyi jelentőségű állatparkok esetében a megyei (regionális), kijevei és szevasztopoli városi államigazgatás, valamint a Krími Autonóm Köztársaság területén a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemért felelős végrehajtó szerve.

Az állatparkok szervezhetnek mozgó állatkiállításokat, leánygazdaságokat hoznak létre, amelyek az állatok táplálékát biztosítják.

KERT- ÉS PARKÉPÍTÉSZETI EMLÉKEK

37. cikk. A kert- és parképítészeti emlékek státusza és feladatai

A kert- és parképítészeti emlékek a parképítés legkiemelkedőbb és legértékesebb példáinak tekinthetők, amelyek célja védelmük, esztétikai, oktatási, tudományos, környezetvédelmi és egészségügyi célú felhasználásuk.

Az országos jelentőségű kert- és parképítészeti védett rekreációs létesítmények.

A kert- és parképítészeti emlék kialakítása, az előírt módon történő eltávolítással vagy a föld-, víz- és egyéb természeti objektumok tulajdonosától, használójától való elfoglalása nélkül történik.

A kert- és parképítészet kialakításakor a földrészlegek víz- és egyéb természeti objektumok tulajdonosaitól, földhasználóitól előírt módon kisajátítással vagy anélkül szerveződnek.

A kert- és parképítészeti területen végezhető tudományos kutatás.

38. cikk. A kert- és parképítészeti emlékek védelmi rendjének alapvető követelményei

A kert- és parképítészeti területen tilos minden olyan tevékenység, amely nem a rájuk ruházott feladatok végrehajtásához kapcsolódik, és azok megőrzését veszélyezteti.

A kert- és parképítészeti emlékek területén biztosítani kell kirándulások lehetőségét, a lakosság tömeges pihenését, a növénybeültetések gondozását, ideértve az egészségügyi fakivágásokat, a rekonstrukciós fakivágásokat, a kiszáradt fák helyére azonos fajú fák és bokrok ültetését, az önvetés megelőzését, a növénykompozíciók (mind a fák és cserjék, mind a virágos növények esetében) és füves gyepek megőrzését.

A kert- és parképítészeti területen a botanikus kertekre vonatkozó követelményeknek megfelelően zónák jelölhetők ki.

A kert- és parképítészeti terület fenntartásának és rekonstrukciójának szervezési tervét erre szakosodott tudományos és tervező intézmények dolgozzák ki, és a kert-, valamint parképítészeti emlékek illetékesége alá tartozó szerv hagyja jóvá, az alábbiakkal egyetértésben:

- az országos jelentőségű kert- és parképítészeti emlékek esetében ez a szerv a végrehajtó hatalom központi szerve, amely biztosítja az állami környezetvédelmi politika kialakítását és végrehajtását;
- a helyi jelentőségű kert- és parképítészeti emlékek esetében a megyei (regionális), kijevei és szevasztopoli városi államigazgatás, valamint a Krími Autonóm Köztársaság területén a Krími Autonóm Köztársaság környezetvédelemért felelős végrehajtó szerve.

A kert- és parképítészeti nyilvánított földrészlegek, vízterületek és egyéb természeti objektumok tulajdonosai vagy használói vállalják, hogy gondoskodnak megőrzésükről, a védelmiszabályzat betartásával.

TÖRVÉNY UKRAJNA VÖRÖS KÖNYVÉRŐL

ЗАКОН УКРАЇНИ Про Червону книгу України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 30, ст.20)

3. cikk. Ukrajna Vörös Könyvének koncepciója

Ukrajna Vörös Könyve hivatalos állami dokumentum, amely tartalmazza Ukrajna területén a kontinentális talapzaton és a kizárólagos (tengeri) gazdasági övezetben található ritka és veszélyeztetett állat- és növényfajok listáját, általános információkat ezen állat- és növényfajok jelenlegi állapotáról, valamint a megőrzésükre és szaporodásukra vonatkozó intézkedésekről.

A Vörös Könyv az alapja a benne szereplő ritka és veszélyeztetett állat- és növényfajok védelmét és szaporodását célzó programok (cselekvési tervek) kidolgozásának és végrehajtásának.

4. cikk. Ukrajna Vörös Könyvének tárgyai

Ukrajna Vörös Könyvének tárgyai ritka és veszélyeztetett állat- és növényfajok, amelyek Ukrajna területén, annak kontinentális talapzatán és a kizárólagos (tengeri) gazdasági övezeten belül természetes vagy mesterséges körülmények között tartósan vagy átmenetileg élnek.

IV. FEJEZET. UKRAJNA VÖRÖS KÖNYVÉNEK VEZETÉSE

12. cikk. Az Ukrajna Vörös Könyvében szereplő ritka és veszélyeztetett állat- és növényfajok állami nyilvántartása és az azokra vonatkozó információk

Az Ukrajna Vörös Könyvében szereplő ritka és veszélyeztetett állat- és növényfajokat állami nyilvántartásba kell venni a központi végrehajtó szerv által meghatározott módon, amely biztosítja a környezetvédelem területén az állami politika kialakítását.

Az Ukrajna Vörös Könyvében szereplő valamennyi ritka és veszélyeztetett állat- és növényfajról a következő információk szerepelnek: név (ukrán és latin nyelven), rendszertani helye, védettségi kategóriája, tudományos jelentősége, elterjedése és száma (beleértve Ukrajnán kívül is) és változásuk okai, termőhelyük, általános jellemzőik, védelmi intézkedések, a populációk védelmi rendszerére vonatkozó követelmények, a szaporítására vagy tenyésztésére vonatkozó információk speciálisan kialakított körülmények között, információforrások stb. Az Ukrajna Vörös Könyvében szereplő minden állat- és növényfajról elterjedési térképet és fényképeket (rajzokat) készítenek.

Az ukrán kutatók – hasonlóan a többi nemzet kutatóihoz – olyan értékelő rendszereket dolgoztak ki, amelyek figyelembe veszik az ország hagyományait, tapasztalatait, és leginkább alkalmasak az ukrainai növény- és állatfajok veszélyeztetettségi státuszának értékelésére. Ezért az ukrainai Vörös Könyvekben alkalmazott védettségi kategóriák eltérnek a Természetvédelmi Világszövetség (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources – IUCN) által javasoltaktól.

13. cikk. Az Ukrajna Vörös Könyvében szereplő állat- és növényfajok kategóriái

Az Ukrajna Vörös Könyvében szereplő állat- és növényfajok állapotától és a kihalás veszélyének mértékétől függően a következő kategóriákba sorolhatók:

- **Kihalt** – olyan fajok, amelyek a természetben az elterjedésére jellemző területeken vagy más ismert és lehetséges elterjedési helyeken végzett ismételt kutatások után sincs információ jelenlétükről. Továbbá speciálisan kialakított körülmények között sem ismert előfordulásuk.
- **Természetben kihalt** – a természetben eltűnt, de speciálisan kialakított körülmények között megmaradt fajok.
- **Kihalás előtti (súlyosan veszélyeztetett)** – olyan fajok, amelyeket természetes körülmények között a kihalás fenyeget, és amelyek megőrzése nem valószínű, ha a populációik állapotát hátrányosan befolyásoló tényezők továbbra is fennállnak.
- **Veszélyeztetett** – olyan fajok, amelyek a közeljövőben a kihalás előtti kategóriába sorolhatók, amennyiben a populációik állapotát hátrányosan befolyásoló tényezők továbbra is fennállnak.
- **Ritka** – olyan fajok, amelyek populációi kicsik, és jelenleg nem tartoznak a kihalás előtti vagy veszélyeztetett kategóriába, bár veszélyben vannak.
- **Be ne sorolt (nem értékelt)** – az idetartozó fajok mind a kihalás előtti, veszélyeztetett vagy ritka kategóriába is besorolhatók lehetnének, de egyikbe sem történt meg a felvételük.
- **Hiányosan ismert** – olyan fajok, amelyek a szükséges teljes és megbízható információk hiánya miatt nem sorolhatók e kategóriák egyikébe sem.

Ukrajna Vörös Könyvének Nemzeti Bizottsága javaslatot tehet az Ukrajna Vörös Könyvében szereplő egyéb állat- és növényfajok kategóriáinak létrehozására (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14#Text>).

FELHASZNÁLT IRODALOM

Ukrajna környezetvédelmi törvénye – ЗАКОН УКРАЇНИ Про охорону навколишнього природного середовища (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 41, ст.546).

Ukrajna Természetvédelmi Alapja – ЗАКОН УКРАЇНИ Про природно-заповідний фонд України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 34, ст.502).

Ukrajna Vörös Könyvéről – ЗАКОН УКРАЇНИ Про Червону книгу України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 30, ст.20).

УДК 349.6(477)(072)
К 57

Ержебет Когут – Елеонора Якоб – Степан Коложварі
Природоохоронне законодавство, регулювання природоохоронної діяльності в Україні. Навчальне видання (навчальний посібник) Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II / Автори: Ержебет Когут, Елеонора Якоб та Степан Коложварі. Берегове: ЗУІ ім. Ференца Ракоці II, 2025. 110 с. (угорською мовою)

ISBN 978-617-8143-45-9 (PDF)

У виданні представлено переклад угорською мовою Законів України про охорону навколишнього природного середовища, про природно-заповідний фонд України, а також про Червону книгу України. Посібник насамперед рекомендовано студентам бакалаврату (BSc) та магістратури (MSc), які навчаються за спеціальностями «Біологія» та «Природничі науки» у закладах вищої освіти. Видання покликане надати допомогу угорськомовним користувачам у розумінні українського екологічного та природоохоронного законодавства, а також у системному орієнтуванні щодо функціонування цих галузей на загальнодержавному рівні. Посібник рекомендовано до використання у межах навчальних дисциплін, пов'язаних із охороною природи, екології, ботанікою, зоологією та методологією наукових досліджень.

Навчальне видання

Ержебет Когут – Елеонора Якоб – Степан Коложварі
ПРИРОДООХОРОННЕ ЗАКОНОДАВСТВО,
РЕГУЛЮВАННЯ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Навчальний посібник

2025 р.

Затверджено до використання у навчальному процесі на засіданні кафедри біології та хімії Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II (протокол № 1 від «12» серпня 2024 року)

Розглянуто та рекомендовано Радою із забезпечення якості вищої освіти Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II (протокол № 22 від «26» серпня 2024 року)

Рекомендовано до видання в електронній формі (PDF) рішенням Вченої ради Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II (протокол № 7 від «27» серпня 2024 року)

Підготовлено до видання в електронній формі (PDF)
Видавничим відділом спільно з кафедрою біології та хімії, і Науково-дослідним центром імені Фодор Іштвана ЗУІ ім. Ф.Ракоці II

Рецензенти:

*Микола Волощук, кандидат біологічних наук,
завідувач ботанічної лабораторії Карпатського біосферного заповідника
(м. Рахів, Україна)*

*Ірина Повлін, кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри біології та хімії Закарпатського угорського інституту
імені Ференца Ракоці II (м. Берегове, Україна)*

*Іштван Гаднадь, доктор філософії з галузі природничих наук, доцент,
доцент кафедри біології та хімії Закарпатського угорського інституту
імені Ференца Ракоці II (м. Берегове, Україна)*

Технічне редагування: *Олександр Добош, Степан Коложварі та Анастасія Сенько*

Підготовка до видання в електронній формі (PDF): *Анастасія Сенько*

Коректура: *Ільдико Гріца-Варцаба*

Дизайн обкладинки: *Степан Коложварі та Вівієн Товт*

УДК: *Бібліотека ім. Опаці Чері Яноша при ЗУІ ім. Ф.Ракоці II*

Відповідальний за випуск:

Олександр Добош (начальник Видавничого відділу ЗУІ ім. Ф.Ракоці II)

Відповідальність за зміст і достовірність навчального посібника покладається на авторів.

Видавництво: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II (адреса: пл. Кошута 6, м. Берегове, 90202. Електронна пошта: foiskola@kmf.uz.ua; kiado@kmf.uz.ua)
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК 7637 від 19 липня 2022 року.

Шрифт «Times New Roman». Розмір сторінок навчального видання: B5 (165x240 мм).

Обсяг в авторських аркушах 3,78 (151 315 знаків із пробілами)

ISBN 978-617-8143-45-9

9 786178 143459